SALI
1 MART 1932
7 nci sene, No. 2175
NUSHASI 5 KURUŞTUR

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri
Siirt Meb'usu MAHMUT
Umumî Neşriyat ve Yazı Müdürü
ETEM İZZET

Hudul boyunda Rus tahşidatı devam ediyor

Ruslar Şarkî Çin demiryollarından Japon askerlerinin nakline müsaade ettiler

Maamafih Ruslar da tahşidata ve hazırlığa devam ediyorlar, alelacele yeni istihkâmlar yapıyorlar

Güya bir iyot fabrikasını zehirli gaz fabrikası haline getirmişler

Rusya-Japonya

Ahmet ŞÜKRÜ

Birkaç günden beri Aksayı Şarktan gelen haberler, Rusya ile Japonya arasındaki münasebatın gergin-leşmekte olduğunu bildirmektedir. Japonyanın geçen yazdan beri uzak şarkta takip ettiği siyaseti, Rusyaya tevcih edilmiş telâkki edenler, Japonların "Şarki Çin şimendiferleri" üzerinden askerî nakliyat yapmak için vuku bulan taleplerini, muhasamata bir başlangıç telâkki edecek kadar ileri gitmektedirler. Acaba Aksayı Şarkta Rus - Japon münasebatı noktai nazarından vaziyet nedir? Bu suale cevap verebilmek için Rusların Aksayı Şarktaki alâkalarının ve vaziyetlerinin kısa bir tarihini yapmak lâzımdır.

16 ıncı asırda Garbi Avrupa milletleri ve bilhassa İspanyollar ve Portekizliler, baharat getirmek için Aksayı Şarka deniz yolunu ararken, Ruslar da kürk ticareti peşinde Aksayı Şarka karadan yol açıyorlardı. Aksayı Şarktaki Rus imperatorluğunun avangarları olan bu kürk tüccarlarını Kazaklar takip etti ve nihayet Ruslar Sibiryaya, Sakalin adasına ve hattâ Alaska'ya geçtiler. Ruslar nihayet 1858 senesinde Çin ile imzaladıkları bir muahede ile Amur nehrinin şimaline isabet eden Sibiryayı ele geçirdiler. Hâlâ bugün Rusyaya ait olan Sibiryayı Mançuryadan ayıran hudut bu Amur nehridir. Amur nehrile Sarıdeniz arasında bulunan ve Rusyanın başlıca Aksayı Şark limanı olan Vladivostok'un da kâin olduğu arazi ise Rusların ellerine 1860 da geçmiştir.

Ruslar Sibiryada yerleştikten sonra Aksayı Şarkı Avrupaya bağlayacak olan bir şimendifer hattının inşası, başlıca hedeflerinden biri oldu. 1895 te Çin ile Japonya arasındaki muharebede Çinlilerin müşkül vaziyetlerinden istifade ederek, Rusya Mançuryadan geçmek üzere şimendifer inşası imtiyazını almıştı. İşte şimdi Rusların ellerinde olan ve Şarkî Çin şimendiferleri denilen hat bu tarihte imtiyazı alınıp ta ancak 1903 senesinde hitam bulan şimendifer hattıdır. Rusya 600 milyon ruble sarfederek inşa ettiği bu hattın güzergâhında bir takım adlî ve siyasi imtiyazlar da almıştı. Binaenaleyh Vladivostok'u, Mançuryayı baştan başa katederek Avrupaya rapteden bu hattın geçtiği arazi uzun bir şerit gibi Rus toprağı mahiyetinde idi.

Rusya, bundan sonra senenin altı ayında buzlarla kapalı olan Vladivostok ile iktifa etmeyerek, Portartör'ü de kiraladı ve Mançuryayı da ele geçirmeğe çalıştı. Rusyanın Bu Mançurya macerası, Japon - Rus muharebesine müncer oldu. Ve nasıl ki 1895 te Ruslar Mançuryayı Japonların ellerinden kurtardılar, bu defa da Japonlar ayni Mançuryayı Rusların ellerine geçmekten kurtardılar.

Rus - Japon muharebesinin neticesinde Rusya, Portartör'le beraber Şarkî Çin şimendiferlerinin, Portartörü Mançuryada Çangçung kasabasına bağlayan kısmını da Japonyaya terkettiler. Japonlar, şimendiferleri Ruslara ait imtiyazlarla beraber aldıklarından Mançuryada şarkta Vladivostok'tan Sibirya hududuna kadar ince uzun bir Rusya ve cenupta Portartörden şimale doğru Çang Çung'a kadar da ince uzun bir Japonya peyda oldu.

1907 senesinde Rusya ile İngiltere arasında itilâfı müsellesin sonuncu halkası olan mukavele aktedildikten sonra, Aksayi Şarkta Rus-Japon menafii de telif edildi. Çünkü Japonya ile Rusya, İngilterenin iki müttefiki idi. Ancak Ruslar, Mançuryayı ele geçiremeyeceklerini anlayınca, tamamile Rus arazisinden geçmek üzere bir şimendifer hattı inşasına Vladivostok'u Avrupaya bu hatla birleştirmeğe karar verdiler. 1240 kilometre uzunluğundaki bu hat ta 300 milyon ruble sarfile inşa edilmiştir. Binaenaleyh şimdi Vladivostok, biri şimalden ve tamamile Rus toprağı olan dolaşık bir yoldan geçen hatla, diğeri de Mançurya ve Harbinden geçen Şarkî Çin şimendiferlerile, yani ayrı ayrı iki hatla Avrupaya bağlıdır.

Rus-Japon ihtilâfı son vaziyeti ve baş makalemizde izah edilen hususatı irae eden harita

TOKYO, 29 A.A. — Siyasî mahafil, Japon askerlerinin nakli için Şarkî Çin demiryollarından istifade edilmesine M. Karahan tarafından muvafakat edilmiş olması münasebetile memnuniyet izhar etmektedir.

M. Karahanın bu itilâfcuyane hattı hareketi Tokyo'da muhtelif suretlerde tefsir edilmektedir. Bazı kimseler bu hattı hareketi ihtilâfa sürüklenmek korkusuna atfetmektedirler. Diğer bir takım kimseler de demiryolarında Çin'lilere ait olan hisse, müstakil Mançuri devletine ait olacağından Japon nüfuzunun ister istemez demiryolarına da şamil olacağı ve bu şerait tahtında Sovyetlerin kendi hisselerini terketmekten müteessir olmıyacaklarını, çünkü Japonya Mançuri'yi kontrola başladığı ve Kora'daki Yuki veya Seiskin limanlarile iltisakı temin eylediği takdirde Sovyetler'e ait hissenin açık vereceğini beyan eylemektedirler.

Kızıl ordu kadın silâh endazları

Nihayet, Japon'ların askerî muvaffakıyetlerinin Çin gençliğinin vatanperverliği tahrik etmek suretile, hercümerci veÇin dahilindeki anarşiyi arttırmakta olduğu söylenmektedir. Bu lerinde kendileri için hiç bir fayda melhuz değildir.

Kara Han ne şartla müsaade etti?

MOSKOVA, 29 (A.A.) — Sovyet hükûmeti, Japonyanın istisnaî bir takım ahval ileri sürüş olduğunu nazarı itibare alarak ve bilhassa Mançurideki Çin memurları ile Şarkî Çin demiryolları idare meclisindeki Çinli azanın kumpanya idaresine müracaat ederek mezkûr demiryollar üzerinde Japon askerleri nakledilmesini talep etmiş olduklarını göz önüne getirerek, mahdut miktarda Japon kıtaatının Harbinden İmenpo istasyonuna ve hattâ zaruret hâsıl olduğu takdirde Hailin istasyonuna kadar nakli için demiryolları idaresi Rus memurlarına istisnaî ve muvakkat olmak üzere talimat vermeğe mu vafakat eder.

Sovyet hükûmeti, bu muvafakatini, Japonya hükûmeti tarafından Şarkî Çin demiryollarındaki Rus menafiinin Japon me

(Devamı 6 ıncı sahifede)

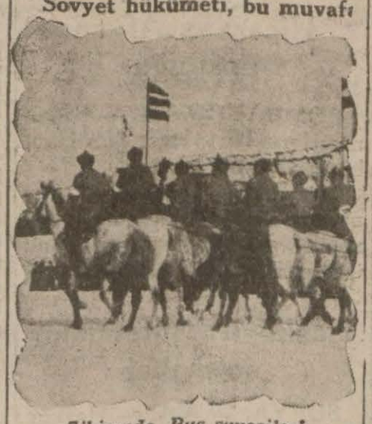

Sibiryada Rus suvarileri

Komünist tahkikatı dün hitam buldu

Yakalananların adedi6ya çıktı.Bunlarıneski mahkûmiyetleri de var

Şehrimizde komünist propagandası yapan bazı eşhasın tevkif edildiğini dünkü nüshamızda yazmıştık.

Bu hususta dün tetkikatımızı tamik ettik ve mühim olan şu neticeye vasıl olduk.

Bu manasız işe teşebbüs edenlerin başı tayyare makinisti Nuri Maruf Ef. dir. Boşta gezmektedir. Bunun üzerinde mühim mıkdarda komünist beyannameleri, cürmümeşhut halinde, bulunmuş ve tahkikata buradan başlanmıştır.

İstanbul zabitası bu hususta çok derin tahkikat yaparak Nuri Maruf namı diğer Mümtazın arkadaşlarını da meydana çıkarmış ve kendilerini yakalamıştır.,

Bunlarda: Talat (Telgraf fabrikasında dökmeci), Zeki (işsiz Rusya'ya gidip gelmiştir), Salih (Bursa sanayi mektebinden mezun boşta), Nihat (İstanbul sanayiinden mezun boşta, Rusyaya gitmiş gelmiştir) efendiler.

Bunlardan ekserisi evvelce komünistlikten mahkûm olmuştur.

Bu cürme ait vesaik polisçe elde edilmiştir. Tahkikat ikmal edilmiştir. Kendileri bugünlerde adliyeye verilecektir.

Üç aylıklar Bugün veriliyor

Maaş günlerini gösteren cetveli neşrediyoruz

Eytam, eramil ve mütekaitlerin mart, nisan ve mayıs üç aylıklarının Malmüdürlüklerine merbut on gişeden tevziine bu sabahtan itibaren başlanacaktır.

Gazi Hz.

Reisicümhur Hz. dün Dolmabahçe sarayındaki dairelerinde meşgul olmuşlar ve bir tarafa çıkmamışlardır.

Tasarruf nerden Yapılacak?

Fırkadaki malî komisyon şamil bir şekilde çalışıyor

ANKARA, (Milliyet) — Fırkanın malî komisyonu çalışmasında devam ediyor. İki gün den beri masraf bütçesi üzerinde tetkikat yapılıyor. Her mesele ve her madde üzerinde durularak karar vermek için bu madde ve meselelerin bir mevzu olup olmayacağı müzakere ediliyor.Komisyon karar mahiyetinde şimdiye kadar bir şey tesbit etmiş değildir. Esasen komisyonun vazifesi, gerek varidat ve gerek masraf bütçelerinde tasarruf etmek veya varidatı arttırmak noktai nazarından faydalı telâkki edeceği maddeleri tesbit ile hükûmete tavsiye etmektir. Tekaüt kanununa, ikramiyeye ve saireye bu mülâhaza ile temas etmiştir. Diğer taraftan hükûmet te bütçe üzerinde çalışmaktadır.Mevzuun ehemmiyeti iktısat ve tasarruf edilecek mikdarın çok mühim bir yekûn tutmasından ileri geliyor. Bu açığı küçük tedbirler ve küçük tasarruflarla kapamak müşkûldür. Onun için hükûmetin ve fırka komisyonunun tetkiklerinden esaslı ve radikal tedbirler beklenmektedir.

Hâmillerle Müzakereler

Tediyatın 5 sene tehiri esasına varıldı mı?

Pariste bulunan Saracoğlu Şükrü Beyin, oradaki temaslarına dair hükûmete şifahî izahat vermek üzere bugünlerde geleceği, Şükrü Beyin hâmillerle müzakere neticesinde 5 sene sonra tediyatta bulunulmak üzere bir esasa varılmak üzere bulunulduğu bir akşam gazetesi tarafından yazılmıştı. Şükrü Beyin bir Amerikan - Fransız grupu ile tütün inhisarı hakkındaki müzakerelerinin de hemen ikmal edilmiş olduğu,

Saraç Oğlu Şükrü B.

66 sene müddetle inhisarı idare edecek olan bu grupun nısfını peşin olarak hükûmete 250 milyon dolar avans vereceği, mevcut inhisar memurlarından yaşlıların tekaüde sevki şartile mütebakisini grupun istihdamına razı olduğu, elyevm müzakeratın hükûmetin alacağı senelik hisse mikdarı üzerinde cereyan ettiği gene bu şekilde yazılan haberler meyanındadır. Öteden beri arasıra ortaya çıkan bu rivayetlere ne dereceye kadar doğru nazarile bakılabileceği alâkadar şehrimiz mahafilinde

Mecliste heyecanlı münakaşalar oldu..

Teşviki sanayi kanununun tefsirine dair talep kabul edilmedi

Kanun tadil edilmeli mi, edilmemeli mi?

ANKARA, 29 (Telefonla) — Millet Meclisinin bugünkü içtimaında teşviki sanayi kanununun yedinci maddesinin tefsiri hakkındaki Başvekâlet tezkeresi üzerine iktısat ve bütçe encümenleri tarafından tanzim edilen mazbataların müzakeresi hararetli ve heyecanlı münakaşalara sebebiyet verdi. Bu münasebetle ilk sözü iktısat encümeni namına İsmail Bey (Şebin Karahisar) aldı. Ve meselenin yeni gelecek bir kanuna intizaren tehirinin doğru olmadığını ve iktısat encümeni mazbatasının bütçe encümeni mazbatasına tercih edilerek müzakeresini talep etti.

Meseleyi teşrih

Rüştü Bey (Bursa) — Bendeniz biliyorsunuz ki fabrikacıyım. Fakat bu vergi ile alâkam yoktur. Mağazamda her mal satarım. Binaenaleyh bitarafane ve bu işi bilen bir adam sıfatile meseleyi teşrih etmeğe çalışacağım. (handeler).

Hükûmet tefsir istiyor. Fabrikacılardan bazıları vergi vermiş, bazıları vermemiş, versin mi, vermesin mi? menfi veya müsbet bir karar istiyor.

İsmail Bey arkadaşımızın dediği gibi behemahal bir karar vermemiz icap ederken bütçe encümenimiz; kanun gelsin, geldiği zaman velevki aleyhinde bir karar vermiş olsak bile o zaman düşünürüz diyor. Farzedelim ki kanun 3 ay sonra çıkacaktır. Kanun neşri tarihinden muteber ola

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Maliye Vekili Abdülhalik, Hasan Fehmi (Gümüşhane), Süleyman Sırrı (Yozgat), Sırrı (Kocaeli) Celâl Nuri (Tekirdağı), Rüştü (Bursa) B. ler.

Mühak bütçelere ait tafsilât son haberlerimizdedir.

Dün Umumî Mecliste Florya plâjı fırtınalar kopardı!

Neticede buranın istimlâkine ve modern bir plâj yapılmasına karar verildi..

Bu sabah ta içtima var!

İstanbul umumî meclisi dün saat 14 de reis vekili Necip Beyin riyasetinde içtima etti. Zaptı sabıktan sonra muhtelit encümenin Filurya plâjı hakkındaki mazbatası okundu. Encümen plâjın belediye tarafından istimlâkini tasvip ediyordu. Mazbata üzerine ilk söz alan Mehmet Ali B. oldu Dedi ki:

— Muhtelit encümende tetkikat esnasında yalnız müstenkif kalmak gibi bir talisizliğe uğradım. Ben halka ait işlerin satılacak bir karış arsam ne de

Mehmet Ali B. ve Tevfik Salim Pş

Zeytindağı

—28—

Çadır Devlet.

Arabistan ve Irak çöllerinde yarı müstakil şeyhlikler ve emirlikler olduğunu bilirsiniz. Bunlar meskûn toprakla deniz ler arasındaki boşlukta hüküm süren devlet taslaklarıdır.

Şeyh ve emirlere denizden İngiliz altını ve karadan Osmanlı altını gider. Gelir kaynaklarından biri de, gazve diye dinleştirilmiş baskın ve yağma lardır.

Suriye ve Hicaz tabloları arasında bu çadır devletlerden birinin hikâyesini anlatmalıyım.

Bu, bir emirliktir; emirin ismi Suut'tur. Yukarı Necit'te oturur; payitahtı Hail'dir. Sultan Hamit zamanından beri İstanbulda Reşit Paşa isminde bir elçisi bile vardı.

Büyükharp başladığı zaman, hemen hemen yüz seneden beri yarı müstakil idiler. İçlerinde 20 sene, 24 sene, 27 sene hüküm sürmüş emirler sayılabilir.

Emirin siyasî vazifesi, İbnisuut'u gücendirmemek, Hicaz şeriflerinden hediye almak, Osmanlı haznesinden altın çekmektedir.

Hail beş altı bin kişilik bir kasabadır. Etraftaki hurmalıklarda oturan taşrası halkının yekûnu da dört beş bin kişiyi bulur. Emirliğin hazar kuvveti on yedi yaşından elli yaşına kadar kadınlı erkekli bin kişidir. İçlerinden altı yüz kadarının eli silâh tutar; ötekiler kahvecilik, seyislik gibi hizmetlere bakarlar.

Sefer kuvveti her zaman değişir: Bedeviyler Hail'e yakın ve toplu mudurlar, yoksa uzakta mıdırlar? Düşman kabiyleleri yakında mı, uzakta mıdır? Emirin gazvesi menfaatlerine uygun mudur, değil midir? Eğer Şimal ve orta Necit'te gazve yapılacaksa, emir, üç bin kadar silâh bulabilir. Eğer Taif ve Mekke gibi aykırı ve yabancı yerlere gidilecekse, bedeviylerin bir çoğunu yerlerinden kımıldatmak imkânsızdır: Bedevî gerideki yurdunu on beş gün den fazla boş bırakmak istemez. Baskın, vurgun, yağma, hepsi kısa bir zamanda bitmeli, herkes payını alıp çadırcığına çekilmelidir.

Emirin bayrağı altında toplananlar şunu da tahkik ederler: Bir takım aşiyretler vardır ki Haillileri gördükleri zaman kaçarlar; mallarını bırakırlar; o zaman gazve deve, koyun ve çadır toplayıp sürmekten ibaret kolay bir iştir. Eğer hedef sert bir kabiyle ise bayrağın etrafında kalabalık az olur.

Hail'de halk üç sınıftır: Asiller, melezler, köleler! Asil olanlar dışarıya kız verip almazlar; bunlar için zanaat sahibi olmak ayıptır. Melezler ak kadınlarla kölelerden çıkmış olanlardır. Kalaycılık, kasaplık, terlikçilik gibi zanaatlar melezlerin elindedir. Köleler alınıp satılan zenciylerdir.

Hükûmet, kadı dedikleri bir şeyhten ibarettir. Nikâh, veraset, katil, hırsızlık gibi vak'alar ona verilecek rüşvetlerle hallolunur.

Aşiyretlerin bulunduğu çöllerin içine henüz paradan büyük Allah girmemiştir. Para uğruna yapılan her şey, Allah uğruna yapılmış gibidir.

Emir genç ve iyi bir adamdı. Fakat bir taraftan büyük anası Fatma'nın, diğer taraftan Reşit Paşanın telkini altında idi. Fatma, Necit Katerinesi diye şöhret bulmuştur. Sevmediği bir adamı parça parça kestirterek köpeklere yediren bu kadındır.

Hicaz isyanı oluncıya kadar biz bu emire ve adamlarına uslu dursunlar, diye para veriyorduk. İsyan olduktan sonra Hicaz hattına gelsinler, hattı tutsunlar ve Şerif kuvvetlerini sıksınlar diye altın yolladık. Bütün altınlarımızı bir kaç kişi aralarında paylaşıp aylar ayı yola bile çıkmadılar?

Emir taraftarlarının hem İngilizler, hem şerifler, hem de Osmanlılarla hoş geçinmekten neticede kim kazanırsa onun hissesinden mahrum kalmamaktan gayri tasaları yoktu. Kervan kervan silâhlarımızın ve çıkın çıkın altınlarımızın çölden getirdiği ses, duadan, vaitten ve mazeretten ibaretti.

Emir ve adamları bir defa Medâyin'e uğrar gibi oldular. Yemeklerimizi yeyip yeni altınlarımızı aldıktan sonra, gene dağıldılar. Önümdeki vesiykalardan yalnız birinde emirin şahsına verilmiş yedi bin altının kaydını görüyorum.

Reşit Pş. nın emire yazdığı bir mektubun şu satırlarını okuyunuz: "Hükûmet bana yeni den para verdi. Fakat bu sefer sizi mutlak hareket ettirmekliğimi istiyor. Ben oraya gelmeden, siz kendinize zekât verme diğini ileri sürerek bir kabiylenin üstüne yürüyünüz; ben sizi seferde bulmuş olayım. Eğer hükûmet bana dediği gibi Mekke üzerine gidip te şehre girecek olursa biz de hemen arkasından yetişiriz. Eğer hareket etmezse, ne yapalım, henüz seferdeyiz, deriz."

Biz emire top ta yollamıştık. Kumandanı birinci mülâzım Osman Beydi. Aşiyret Medâyin'e doğru yürüyüş gösterdiği zaman, bir vâdiyde ateşe uğradı: Bizimkiler 1000, karşı taraf otuz kişi kadardı. Daha bir kaç kişi yaralanmca hepsi kaçmağa başladılar. Osman Bey de: "— Topunu bırak, gel!" diyorlardı.

— O benim namusumdur, bırakamam. Ne diye kaçıyorsunuz?

Diyordu.

Boş yere bağırdı, çağırdı. Karşı taraf üstüne üşüşüp kurşun ve cenbiye ile Türk çocuğunu parçaladılar.

Silhlar, toplar, altınlar, develer ve erzak; hepsini hepsini verdik: Ve bütün seferden bize gene ve yalnız bir Türk çocuğunun isimsiz nişansız mezarından başka bir şey kalmadı.

Türt topuna sarılmış olarak parçalanan Osman, 333 senesi haziranının üçüncü günü ölüp gitmiştir.

Falih RIFKI

Prens Ghika Neye döndü?

Romanya Hariciye nazırının istifa edeceği söyleniyor

BÜKREŞ, 29 A.A. — Romanya hariciye nazırı yarın Cenevreden buraya avdet edecektir.

Tahdidi teslihat konferansı mesaisinin kat'î bir safhaya dahil olduğu şu sırada nazırın müstacelen böyle avdeti, Bükreşte türlü türlü mütalealar serdedilmesine sebebiyet vermiştir. M. Titulesko'nun ziyareti esnasında gazeteler tarafından neşrolunan ve hariciye nazırı ile mumaileyh arasında ciddî noktai nazar ihtilâfları mevcut olduğuna dair musirrane şayiaları hatırlatan Ourentul gazetesi, Prens Ghika'nın alelâde Cenevreden dönmeğe davet edilmiş olduğunu ve Bükreşe gelir gelmez istifa edeceğini yazmak tadır.

Hiç olmaşsa nabıhengâm telâkk edilmesi iktiza eden bu haber, büyük bir ihtiyatla karşılanmak icap eder.

Gandhi'nin Zevcesi

AHMET ABAD, 29 A.A. — Sabarmati hapishanesinde Altı haftalık mahkûmiyet cezasını ikmaleden Madam Gandhi serbest bırakılmıştır.

M. Tardieu Cenevre'de

CENEVRE, 29 A.A. — Fransız başvekili M. Tardieu bu sabah saat 9 da buraya gelmiştir. Mumaileyh, saat 11,30 da Alman baş mürahhası M. Nadolny'nin ziyaretini kabul edecek ve bunu müteakip Lehistan hariciye nazırı M. Zalenski ile öğle yemeğini yiyecektir.

Hindistan da hıyarcık vebası

LONDRA, 29 A.A. — Bénarés'den Deyli Ekspresse bildirildiğine göre Benaris etrafındaki kasabalarda hıyarcık vebası tahribat yapmaktadır.

Hakaret Davası

Müddeiumumî Son posta ve Yarın gazetelerinin cezalandırılmasını istedi

ANKARA, 29 (Telefonla) — Sabık İktısat vekili Edirne meb'usu Şakir Bey tarafından Son Posta ve yarın aleyhinde ikame olunan hakaret davalarının bugün Asliye ceza mahkemesinde rüyetine başlandı. Maznunların İstanbuldan gelen sorguları okundu. Şakir Beyin vekilleri Sadettin Ferit ve Hasan Hayri Beyler davayı izah ettiler.

Müteakiben gazetedeki yazılar okundu. Mucibi tahkik bir şey olmadığından iddia makamı iddiasını serdetti. Bu makalelerin bariz bir surette hakareti mutazammın olduğundan Yarın müdiri mes'ulü Süleyman Tevfik ve Son Posta müdiri mes'ulü Selim Ragıp ve başmuharriri Zekeriya Beylerin ceza kanununun 480 inci maddesinin ikinci ve 482 inci maddesinin üçüncü fıkralarına tevfikan cezalarının teyinini istedi.

Maznun vekili müdafaasını hazırlamak için mühlet istedi. Muhakeme 5 Mart cumartesiye talik edildi.

Romanyada Fırtınalar

Karadenizde de şiddetli bir fırtına oldu

BÜKREŞ, 29 A.A. — Romanya, Moldavya ve Besarabya'da birkaç zamandan beri fena havalar hüküm sürmektedir

Birçok kimseler, şiddetli soğuklardan müteessiren ölmüşlerdir.

Memleketin birçok noktalarında kar fırtınaları zuhur etmiş olduğu haber veriliyor.

Demiryolu münakalatı, birçok hatlar üzerinde felce uğramıştır.

Şimali şarkî rüzgârı Karadenizi baştan başa yalamış ve mezkûr denizde fena bir vaziyette kalan birçok gemiler Köstence limanına ilticaya mecbur olmuştur.

Berlinde askerlerin geçit resmi

BERLİN, 29 A.A. — 1930 senesinden beri ilk defa olarak Riyaseticumhur sarayının muhafazasma memur edilmiş olan askerî kıtalarla Harbiye nezareti muhafız kıt'aları dünkü pazar günü önlerinde bir muzika takımı olduğu halde Berlin'in başlıca caddelerinde bir geçit resmi yapmışlardır.

Harbiye nazırı, İmperatorluk zamanında her gün yapılmakta olan geçit resimlerini iadeten tesis etmeğe karar vermiştir. Bu geçitler haftada üç defa Salı, Perşembe ve Pazar günleri yapılacaktır.

Feci bir pilânço

BLEU FIELD, 29 A.A. — 27 şubat'ta 22 ceset satıh arzına çıkarılmıştır. Diğer 16 madencinin ölmüş olmasından endişe edilmektedir.

On iki ihtiyar yandı

STOKHOLM, 29 A.A.— Savaerdsijoe'da ihtiyarlar yurdunda bir yangın çıkmış yedi ihtiyar adamla beş ihtiyar kadın kömür haline gelerek telef olmuştur.

Hicaz ve Afgan dostluğu

BOMBAY, 29 A.A. — Efgan nazırlarından Ahmet Şah Han, buraya vâsıl olmuştur.

Mumaileyh, Hicaz kralı İbnissuut ile bir dostluk muahedenamesi akdini müzakere etmek üzre Hicaza gitmektedir.

Hasköyde mütemmim intihabat

SOFYA, 29 A.A. — Hasköy departımanında teşrii intihabat feshedilmiş olduğundan mütemmim intihabat yapılması icap etmektedir.

Çiftçiler iki kısma ayrılmış olup biribirlerile şiddetli mücadeleler etmektedirler.

Gazeteler, bir dehşet rejimine tabi tutulmuş olduğu söylenen o havali halkının protestonamelerini neşretmektedir.

Dün akşam Boukiovtzi kasabasında iki müsellâh grup arasında bir müsademe olmuş, bir kişi ölmüştür.

SON DAKİKA

Mülhak bütçelere ait muhtelif lâyihalar dün Meclise verildi

Dahiliye memurlarının tahdidi sinlerine dair lâyiha da Meclise tevdi edilmiştir.

Valiler bu lâyihanın esaslarından hariç tutulmuşlardır

Müskirat inhisarında açıkta kalacak memurlara ikramiye..

ANKARA, 29 (Telefonla) — Hükûmet bugün Millet Meclisine dünkü Heyeti vekile içtimamda müzakeresi intaç edilen muhtelif kanun lâyihalarını tevdi etmiştir. Bu lâyihaların ekserisi mülhak bütçelere dairdir. Lâyihaları bildiriyorum:

Darülfünun

1 Darülfünun bütçesine ait lâyiha. Darülfünunun yeni bütçesinin masraf kısmı 898,474 lira, varidatı da 898,474 lira olarak tahmin olunmuştur. Müvazenei umumiyeden Darülfununa geçen sene olduğu gibi 770120 lira verilmesi hakkında lâyihaya bir madde ilâve olunmuştur.

Seyrisefain

2 — Seyrisefain bütçesinin masraf kısmı 4,844,460 lira ve varidatı da 4,132,312 lira olarak tesbit olunmuştur. Seyrisefain bütçesi lâyihasının bir maddesine göre yeni kadronun tatbiki ile açıkta kalacak veya çıkarılacak olan maaşlı memurlar da 931 senesi bidayetinde olduğu gibi muayyen nisbette tazminat verilecektir.

İnhisarlar

3 — Tuz inhisarının 932 bütçesi de 931 varidat muhammenatının tahakkuk edeceği mülâhazasile geçen seneki bütçenin ayni olarak tesbit olunmuştur.

4 — Müskirat inhisarının bütçesinin masraf kısmı 2,219,636 lira, varidat kısmı da 7,080,000 lira olarak tesbit edilmiştir. Ayni bütçe lâyihasının bir maddesine göre vazifelerinin lâğvı münasebetile açıkta kalacak memurlara geçen sene olduğu gibi tazminat verilecektir.

İkramiye

Diğer taraftan memurin ikramiyesi tertibine konulan tahsisatın şu şerait ve tertip dairesinde müstahaklarına verileceği lâyihada tesbit edilmiştir. On beş günlük senevi mezuniyet ve hastalık müstesna olmak üzere lâakal bir sene hizmet etmiş ve en küçük bir cezaya bile duçar olmamış ve tevdi olunan vazifeyi hüsnü ifa etmiş olanlardan bekâr memurlara nısıf, evlilere 3 rubu, âli ve tâli tahsil görenler dörtte bir, ikiden fazla çocuğu olanlar keza bir rubu ücret mikdarında ikramiye verilir. Ancak memuriyetten idareye fevkalâde bir menfaat veya varidat temin eden ler ile çok müstesna bir hizmet ifa etmiş bulunanlara yaptığı hizmet ve esbabı taltifi müdürler encümeni kararile vekâlete bildirilmek şartile hizmetin derecesine ve vekâletin tasvibine göre mübayaa ve fabrika ve idare memurlarına sermayei mütedavilden 3 aylık ücrete kadar ikramiye verilebilecektir.

Dahiliye memurlarının sinleri

5— Dahiliye memurlarının tahdidi sinlerine dair lâyiha da Meclise gelmiştir. Valiler bu lâyihanın esaslarından hariç tutulmuşlardır. Zira valilerin her yaşta Heyeti vekile kararile tekaüt edilebileceklerine dair 1851 numaralı kanunda sarahat vardır. Meclise tevdi edilmiş olan lâyiha idare rüesasından nahiye müdürleri, kaymakamlar ile polis müdürleri ve aşağıda muharrer hadlara vâsıl olanların rızalarına bakılmaksızın tekaüde sevkolunacaklarına dairdir.

Nahiye müdürleri için azamî sin 50, birinci sınıf kaymakamlar için 56, ikinci sınıf kaymakamlar 54, üçüncü sınıf kaymakamlar 52, birinci sınıf polis müdürleri 56, ikinci sınıf polis müdürleri 54, üçüncü sınıf polis müdürleri 52.

Başmüfettişler, 58, birinci sınıf müfettişler 56, ikinci sınıf müfettişler 54, üçüncü sınıf müfettişler 52.

Bu lâyihanın esbabı mucibesinde Dahiliye vekâletinin istisnai olarak zindegisini muhafaza eden bu nevi idare rüesasının istihdamlarına devam edebileceği hakkında bir kayıt vardır.

Tütün

6 — Tütün inhisarı bütçesi: Bu bütçenin masraf kısmı 6,682,281 varidat kısmı da 25,682,281 lira olarak tesbit olunmuştur.

Evkaf

7 — Evkaf bütçesinin masraf kısmı 2,681,530, varidat kısmı da 2 milyon 682 bin 500 lira olarak tesbit olunmuştur.

Barut

8 — Barut inhisarı işletme muvakkat idaresinin 932 bütçe lâyihasında Meclise tevdi olunmuştur. Bu idarenin masrafı 1,427,000 ve varidatı 2,133,000 lira olarak tesbit olunmuştur.

Lâyihaya muvakkat idarenin kadrosu da merbuttur. Bu kadroya göre umum müdür senede 5400 lira alacaktır. Başmürakıp 300, muavini 250, müfettişler 400, 150 ve 125 şer, fabrikasyon şefi 300 avukat müşavir 125, müdürler üçer yüz lira aylık alacaklardır.

Diğer taraftan işbu inhisarlar mevaddını satmak için bayilere verilecek senelik beyiye ruhsatnamelerinden İstanbul, İzmir, Ankara ve Samsun merkezlerinde beşer, sair vilâyetler merkezlerinde üçer, kaza ve nahiyeler merkezinde birer lira harç istifa olunması bu idarenin bütçe lâyihasında musarrahtır.

Belediye maaşları hakkında bir kanun teklif edildi

ANKARA, 29 (Telefonl) — Kastamoni meb'usu Dr. Suat Bey belediye maaşları hakkında Büyük Millet Meclisine bir kanun teklif etmiştir. Bu teklif aynen şöyledir:

Madde 1 — Belediyelerle şehremanetlerindeki maaş ve ücretlerle yetim maaşatı misillû tahsisat yekûnu umum varidatı seneviyenin yüzde yirmi beşini asla tecavüz edemez. Fazla tediyat tahakkuk ederse ita âmirine tazmin ettirilir.

Madde 2 — Belediye kanununun 117 inci maddesinin 16 ıncı fıkrası mülgadır.

Madde 3 — İşbu kanun 933 haziranından itibaren cari olup belediye idareleri o zamana kadar bütçelerini bu esasa irca ederler.

Halkevleri ve lise talebesi

ANKARA, 29 (Telefonla) — Maarif Vekâleti mekteplere, maarif idare ve müesseselerine gönderdiği bir tamim ile vekâlete muallimler, memurlar ve talebenin Halkevleri münasebetlerini tanzim için yapılan talimatnameyi tebliğ etmiştir.

Bu talimatnameye göre Halkevlerinde faal bir vazife alabilmek için reşit olmak ve ders ile mektep intizam ve inzıbatına halel gelmemek şarttır. Ancak yüksek tahsil talebesi Halkevlerinde vazife alabileceğinden lise tahsili sonuna kadar Halkevlerine kaydeylemeyecekleri ve vazife alamayacakları nizamnamede musarrahtır.

Emlâk ve Eytam Bankası

ANKARA, 29 (Telefonla) — Emlâk ve Eytam bankası idare meclisi bugünkü içtimaıhda banka faiz ve komisyon mikdarının yüzde on buçuğa tenziline ve bu esasın mart bidayetinden itibaren yeniden akdolunacak istikrazat ile bu tarihten itibaren hesapları hali intizamda ve taksitlerini vadesinde ödemiş medyunlara tatbik edilmesine karar vermiştir.

"Ernest namına kayıtlı para kimlere verildi,, sorulunca..

İZMİR, 29. (Milliyet) — Rıhtım şirketindeki sui istimal etrafında tahkikata devam edilmektedir. Maznunlar "Ernest" namına kayıtlı paranın kime verildiği sualine:

" Bunlar müteferrik ve muallak masraflardı" cevabını vermişlerdir.

Lehistanla mukaveleler

VARŞOVA 29 (Hususî) — Geçen ağustos aymda Polonya ile Türkiye hükûmetleri arasında imzalanan İkamet ve Ticaret mukaveleleri tasdik edilmek üzere Leh meclisine tevdi edilmiştir. Mukaveleler martın 15 ine doğru tasdik edilecektir.

Petrol kuyusunda yangın

BÜKREŞ, 29 A..A — Ploesti petrol mıntakasında bir yangın zuhur etmiştir. Hasar, 3 milyon ley tahmin olunmaktadır.

Iktısadî ve malî hafta

Geçen sene Avusturyada Credit Onstalt müessesesinin tezelzülü ile başlayan Avrupa malî buhranı evvelâ Almanyadaki büyük bankaları sarsmış ve Almanyanın vaziyetini uçurumun ta kenarına kadar getirdikten sonra İngiltereye geçmiş; orada da malûm tahribatı yaparak Amerikaya intikal etmişti. Amerikada ayda bir kaç yüz bankanın iflâsı suretinde tecelli eden, ve hâlâda asarı o yolda tezahürde devam eden bu buhranın, yalnız cemahiri müttehide için değil, bütün cihan için bir tehlike teşkil ettiğini gören amerika reisi cümhuru Mr Hoover, ilk tedbir olmak üzere dünyaya bir senelik [illegible] mütarekeyi kabul ettirmişti.

Ondan sonra Almanyada "donmuş kredi" ler meselesi zuhur etti. Bâle da toplanan mütehassıslar komisyonu bunu muvakkat bir şekli halle bağladı. Umumî borçlar hakkında da esaslı surette müdavelei efkârda bulunulmak üzere önümüzdeki haziran ayı zarfında Lausanne da bir konferans aktedilmesi kararlaştırıldı. Bu arada Almanya, kambiyonun sukutuna mâni olmak üzere şiddetli tedbirler ittihaz etti. İngiltere keza akilane tedbirlerle vaziyeti maliyesini izmihlalden bir dereceye kadar kurtardı.

Amerikaya gelince, o da itimadı tevlit ve kurumuş olan krediyi yeniden ihya maksadile büyük bir itibar müessesesi vücude getirdi ve bir aralık sterlingin akibetine maruz kalmak tehlikesini gösteren doları kurtardı.

Bütün bunlar gerek Amerikanın ve gerek Avrupanın iktısadî ve malî hayatında ümitler uyandırdı ve hakikaten de sanayi ve ticaret âleminde bazı faaliyetler belirmeğe başladı.

Bu tedavi ve tasfiye mücadelesinde Almanya geçen hafta zarfında pek mühim bir adım daha atmış olmakla hâdisatın seyrini takiben bugün de bu mesele hakkında mücmel surette malûmat vermek istiyoruz. Bu mesele, adeta iflâs haline gelmiş olan Almanyadaki dört beş büyük bankanın, hükûmetin müdahalesile tensik edilmiş olmasıdır. Almanya hükûmetile bu bankalar arasında iki aydan beri cereyan eden müzakerat şubatın 23 üncü günü intaç edilerek bir mukaveleye raptedilmiştir. İtilâf şeraitine nazaran hükûmet bankaların zararını kapatmak üzere 300 milyon mark kadar fedakârlık ta bulunacak; Reichsbanh dahi ayrıca 200 milyon mark raddesinde bir muavenet yapacaktır. Bankalar, zararlarının bir kısmını da sermayelerini tenkis etmek, ve ihtiyat akçelerini temamile bu uğurda sarf etmek suretile tasfiye edeceklerdir. Bankaların kâffesi hükûmetin ve Reichsbankın muavenetini temin ettikleri halde, yalnız Deutsche Bank und Diskonto Gesellschaft münhasıran kendi vesaitile vaziyetini kurtarıyor. 275 milyon marka baliğ olan zararının 145 milyonunu ihtiyat akçesinden, mütebakisini de sermayesini 5 den 2 nisbetine tenzil [illegible] yor.

Alman gazetelerinin yazdığına göre harbı umumiden beri iktısadî ve malî sahada Almanyada vuku bulan en mühim hâdise işte bu tensikat hâdisesidir, ve bunun, umumî buhranın izalesinde, mühim bir rol oynayacağı zannediliyor.

* * *

Esham ve Tahvilât

Saracoğlu Şükrü B.f. nin Paris'ten avdet etmek üzere olduğu; hâmillerle, taksitlerin beş sene müddetle tecili esası üzerine itilâf yapılacağı; tütün inhisarına mukabil bir grup tarafından hükûmete 250 milyon dolarlık bir istikraz teklif edildiği; Osmanlı Bankasının imtiyaz müddetinin temdit olunacağı gibi sözler hafta zarfında muştur. Bu mevzular ispekulasyonu tahrik etmemekle beraber umumen fiatlerin sağlamlığını mucip olmuştur. Maamafih fiatlerin tereffüe doğru temayüllerinin başlıca amili, kanaatimizce, yukarıda mevzuu bahs ettiğimiz, Almanyadaki Bankaların tensikatı keyfiyetidir. Bunun en bariz delili başlıca müşterisi Almanlardan ibaret olan ve fiatı de Berlinde tesbit edilen Anadolu Simendüfer kâğıtlarıdır. Bu kâğıtlar bu hafta zarfında da devamlı bir surette talep edildi. Son tesbit edilen fiatleri şunlardır:

Aksiyon	16,40	lira
Obligasyon	29,40	„
Mümessil senet	24	„

Ünifiye hemen hemen geçen haftaki fiatını muhafaza etti ve İstikrazı dahili üzerine şayanı kayıt bir muamele yoktur. Nominal fiatı 94 dır.

İş Bankalarında yukarıya doğru mühim bir hareket var. Cumartesi akşamı 9.30 liradan fazlaya talip yokken dün akşam 9,60 liraya kadar muamele oldu. Bu fiate elyevm alıcı vardır.

Rejiler 4,40 liradır.

İttihat Deyirmencilik hisseleri de 23 lirada bir puan kazanmışlardır.

Şark Deyirmencilik, muamelesiz 2,20 liradadır.

Kota haricî Mısır Kredi Fonsiyelerin fiati şunlardır:

1886 tertibi	142,50	lira
1903 „	87,50	»
1911 „	85	»

Altın 926 kuruştur.

Kahve satışlarında da ihtikâr var mı?

Ekonomi

Tel-Aviv panayırına ehemmiyet veriliyor

Bulgarlar ve Yunanlılar birer pavyon açmak niyetindedirler

Filistinde Tel-aviv şehrinde 7 şubatta açılacak ve bir ay kadar devam edecek olan şark panayırına iştirak için Ofis hazırlıklara başlamıştır. Alman haberlere göre Tel-aviv panayırına komşu devletler tarafından günden güne daha fazla ehemmiyet verilmeğe başlanmıştır. Bulgarlar panayırda başlı başına bir pavyon almağa ve burada Bulgar ziraî ve sınaî mahsulâtını teşhire karar vermişlerdir. Bulgar paviyonunda bir de istihbarat bürosu icrayı faaliyet edecektir. Yunanlılar da bir pavyon açmak için teşebbüsatta bulunmuşlardır. Romanya hükûmeti de panayıra iştirak için tetkikata başlamıştır. Romen seyrisefain vapurları da sergi açık bulunduğu müddetçe Yafa limanına uğrayacaktır.

Bu vaziyete göre, Tel-aviv'de Türk mamulât ve masnuatının iyi bir şekilde teşhiri lâzım gelmektedir.

Bari panayırı diplomaları

Bari ikinci beynelmilel panayırına iştirak eden müessese ve tacirlerimiz için sergi tertip heyeti tarafından ihzar olunan iştirak diplomaları İhracat Ofisine gelmiştir.

Diplomalar önümüzdeki pazar günü saat 15 te Ofis merkezinde tevzi edilecektir. İştirak hususunda Ofise müzaherette bulunan şehrimiz İtalya ataşekomersiyali ile İtalyan ticaret odası kâtibi umumisi de tevzi merasiminde hazır bulunacaklardır.

Limon fiatlar tetkik ediliyor

Ticaret müdürlüğü limon fiatlerinde gayri tabiî bir yükseliş olduğu hakkında yapılan neşriyat üzerine dün limon fiatleri üzerinde tetkikata başlamıştır.

Ticaret müdürlüğü diğer taraftan fiatlerinde kontenjandan sonra tereffü görülen daha bir kaç madde etrafında tetkikat yapmaktadır. Bu meyanda çay, pirinç de bulunmaktadır.

Başka memleketlerde alınan kararlar

Son aylar zarfında her hükûnet kambiyo ve ithalât hakkında birçok kararlar ittihaz ve neşretti

Tacirlerimizin, bilhassa ihracatçılarımızın mutlaka bilmesi lâzım gelen bu kararlar günden güne değişiyor.

İhracat ofisi Türkiye ile ticarî münasebette bulunan memleketlerin kambiyo ve ithalât hakkındaki kararlarını bir hulâsa halinde neşretmiştir.

Borsa fiatları

Kambiyo	Kapanış		
İngiliz lirası	L. 7	K. 37	S. 00
Bir T. Lirasının mukabili			
Fransız frangı		12	06
Dolar	0	47	50
Liret	9	13	09
Belga	3	41	26
Drahmi	36	71	00
Isviçre frangı	02	44	00
Leva	66	28	00
Florin	1	18	00
Kuron Ç.	16	00	00
Şiling A.	4	21	48
Pezata	6	18	62
Mark	1	99	45
Zloti	4	21	48
Pengo	3	94	28
Ley	79	20	00
Dinar	26	71	00
Tahvilât	**Kapanış**		
İ. Dahilî	94	00	00
D. Muvahhade	53	25	
A. Demiryolu	29	40	
Borsa Harici			
Altın	9	27	
Mecidiye		49	50
Banknot	9	39	

Deniz ticaret filomuz

Ticaret odasınca tanzim edilen bir istatistiğe nazaran, deniz ticaret filomuz son ilâveler ve kazalardan sonra 101,696 safi tonda 213 parçadan mürekkeptir.

Yunanistanda bu sene üzüm az

Ofise gelen malûmata göre Yunanistanın bu seneki kuru üzüm ihracatı geçen seneye nisbetle 19 milyon noksandır.

Avusturalyada kuru üzüm istihsalâtının geçen seneye nisbetle 6 bin ton noksan olacağı tahmin ediliyor. Bu eksikliğin üzüm piyasası üzerinde iyi tesir edeceği kanaati vardır.

Yunanistanda afyon inhisarı

Yunan hükûmeti afyon ve uyuşturucu maddeleri inhisar altına almıştır.

Bu hususta tanzim olunan kanun lâyihasına göre kaçakçılar için konulan cezalar çok ağırdır.

Almanyada tetkik seyahati

Almanyada Türk Ticaret odasının tertip ettiği Almanya tetkik seyahati mart ayında yapılacaktır.

Berlin, Hamburg, Triyeste gibi büyük şehirlerle Lâyipzig sergisinin de ziyaret edileceği bu seyahatın masrafı 515 liradır.

Balkan tütünlerine nazaran Türk tütünü

Tütünü yetiştiren başlıca üç Balkan memleketi arasında bir teşriki mesai vücude getirilmesi fikri son zamanlarda çok taraftar kazanmaktadır.

Muhtelif sebeplerle cihan piyasasına iyi arzedilemeyen ve binnetice lâyik olduğu mevkii bulamıyan şark tütünü için, başlıca müstahsil olan Türkiye, Bulgaristan ve Yunanistanın teşriki mesaileri bir faide temin edebilir mi? Bu mesele, iktısadî mehafilde günün başlıca mevzuudur. Bu sualin cevabını verebilmek ve faidesi derecesini tesbit etmek bu husus için toplanan komisyona ait bulunmaktadır.

Dün de yazdığımız gibi, tütün işlerile alâkadar zevattan mürekkep olan bu komisyon İhracat ofisinde içtima ederek ihzarî tetkikat yapmıştır. Bu içtimada Ofis müdürü Cemal Beyle tütün raportörü Halûk Bey de bulunmuştur.

Komisyon içtimalarını sık, sık yapacaktır.

Paris borsası

PARİS, 29 A.A. — Temps gazetesi yazıyor: Geçen hafta zarfında borsa evvelki vaziyetini değiştirmemiştir.

Nevyork borsası ile vadeli muameleler yapılan piyasada muvakkat bir inhitata bais olmuş olan temettü tevziatının tesiri altında kalmış olan pazartesi ve çarşamba celseleri istisnaî bir sağlamlık hükûm sürmekten hali kalmamıştır.

Tereffü hareketi batileşmemiş, bilâkis artmış ve haftanın bilânçosu diğer mühim kazançlarla temayüz eylemiş ve bu kazançlar evvelce vukua gelmiş olan mühim terakkilere inzimam etmiştir.

Borsanın ancak kalkınmağa müsait olan unsurları hesaba katarak şimdiki halde diğer bütün unsurları kale almamağa azmetmiş olduğu zannedilmektedir.

Eğer bu tetayül devam edecek olursa tahakkuk etmiş olan terakkilerin salâbeti normal bir surette artacak ve bugünkü aylık tasfiye daha geniş ve müşterilere daha müsait olacaktır.

Hava oyunlarının devam etmekte olduğu intibaı mevcuttur. Binaenaleyh raporlara ait para mevcudunun fazla ve ucuz olması ve teknik vaziyetin borsanın salâhiyetine karşı bir mâni teşkil etmemesi muhtemeldir.

Vilâyette

Zat Maaşları

Harice gidenlerin maaşları nasıl verilecek?

Bilûmum mütekaitler ile dul ve yetimlerden muvakkaten ecnebi memleketlere gidecek olanlar, gitmeden evvel ne kadar gaybubet edecekleri mübin olmak üzere maaşlarını aldıkları malmemurlarına bir beyanname vereceklerdir. Tekaütlerin verecekleri beyannameler üzerine malmemurları, bunları, beyannamede gösterdikleri müddet için mezun addedeceklerdir. Dul ve yetimlere ait beyannameler malmemurlarınca Maliye vekâletine gönderilecek ve bunların mezuniyeti Maliye Vekâleti tarafından tasdik olunacaktır.

Aldıkları mezuniyeti uzatmak isteyenler, mezuniyetleri bitmeden evvel malmemurlarına olduklar ıyerden ikinci bir beyanname gönderecekleridir. İkincin beyannameler üzerine verilecek mezuniyet te mutlaka Maliye vekâletinin tasdikına iktiran edecektir. Bu itibarla mezuniyeti uzatmak için mütekaitlerin gönderecekleri beyannameler dahi mal memurlar ıtarafından Maliye vekâletine gönderilecektir.

İzinleri bittiği halde yoklamadabulunmayanların veya yoklamaya kadar yeniden mezuniyet almamış olanların maaşları kesilecektir.

Mezuniyet almak suretile yoklama esnasında memaliki ecnebiyede bulunanlar ilmühaberlerini bulundukları mahalle en yakın olan Türk konsoloslarile tasdik ettirerek yokamalarını aldıkları mahaldeki vekilleri vasıtasile yaptıracaklar ve maaşın tediyesi esnasında da maaşlrı bu vekillerine verilecektir.

Maaş bugün

Mart umumî maaşı bugün verilecektir. Ücretli memurların şubat aylıkları dün verilmiştir.

Türkçe okumak mecburîdir

Ecnebi ve ekalliyet mekteplerinde ecnebi talebeye de Türkçe okuma mecburiyeti hakkında Maarif vekâletinin tamimi Vilâyete gelmiştir.

Mart Kontenjanı

Gümrüklerde bugünden itibaren tatbik ediliyor

Bütün gümrüklerde olduğu gibi İstanbul gümrüklerinde de mart kontenjanının tatbikine bugün başlanacaktır.

Şubat kontenjanında karşılık olmadığından yer alamıyan beyannameler bugünden itibaren mart kontenjanı üzerinden işlenecektir.

Yeni kontenjan, şeker, çay ve kahve gibi nedreti hissedilen maddelerin bollaşmasını temin edecektir.

Casa d'Italya'da konferans

Dün akşam saat 18,30 da Casa d'Italia da Dante Alighieri cemiyetinin teşebbüsü üzerine şehrimizde bulunmakta olan piyanist profesör Cerare Valabrega 1600 - 1700 senelerinde İtalya'da piyano mevzulu bir konferans vermiş ve piyano ile bazı parçalar çalmıştır.

19 şeker tacirinin raporu hazırlandı

Altı kahve acentası hakkında bugün tahkikata başlanıyor

Ticaret müdürlüğünün verdiği 19 şeker tacirinin şeker fiatlerinde kontenjandan sonra hâsıl olan anormal yükselme ile alâkaları olup olmadığını tetkik etmekle meşgul olan komisyon dün tetkikatını ikmal etmiş ve raporunu tanzim etmiştir. Raporun mahiyeti hakkında kat'î bir ketumiyet muhafaza edilmekle beraber, bu 19 tüccar arasında işleri komisyonculuk mahiyetinde olan bazılarının bu işle alâkaları görülemediği söylenmektedir.

Komisyon bu sabah raporunu Vilâyet makamına verecektir.

Kahve tetkikatı

Ticaret müdürlüğünün tetkikatı üzerine kahve fiatlerindeki yüksekliğin sebepsiz olduğunu tesbit edilmiş ve bu yükselişi yapmakla ittiham ettiği altı kahve ithalât acentasının isimlerini Müddei umumilik ve Vilâyet makamlarına bildirmişti.

Vilâyetin tavzif ettiği komisyon kahve meselesini bugünden itibaren tetkik edecektir. Ticaret odası idare heyeti kahve komisyonuna şeker komisyonunda bulunan Hüseyin Sabri Beyi intihap etmiştir.

Mahkemelerde

Çolak Hayri'nin başka davaları da görülüyor

Galatada dört beş arkadaşla bir kadının evine taarruz etmiş

Bir katil meselesinden mevkuf Çolak Hayri efendinin Adliye binasındaki ceza mahkemelerinin her birinde ayrı ayrı muhakemeleri vardır. Dün de ikinci ceza mahkemesinde yeni bir davası rüyet edilmiştir:

Çolak Hayri huvardalık devirlerinde bir gece yanına yaranından meyhaneci kasap Abdullahla Arabacılar kâtibi Arifi ve Hasan isminde bir başka adamı almış, Gatataya, çalgılı meyhanelerden birine gitmiştir. Dört ahbap kafaları tuttuktan sonra kadın oynatmak istemişler, Despina isminde tanıdıkları bir kadını bulmuşlar, oturdukları çalgılı meyhaneye getirip oynatmışlardır.

Raks, zaten sarhoş olan dört kafadarın başlarını büsbütün döndürmüş, kadına meyhanede sarkıntılığa başlamışlardır. Bilhassa bunlardan kasap Abdullah işi büsbütün azıtmış, kadını meyhane ortasında öpmek istemiştir. Despina işin sarpa saracağını anlayınca bir kolayını bulup meyhaneden kaçmıştır.

Gözleri döven dört kafadar eğlentiyi yarıda bırakıp kaçan Despinayı muhakkak bulup getirmek emeliyle kalkmışlar. Despinanın evine gitmişlerdir. Fakat Despina kendini "evde yok" dedirtmiş. Bu cevap Hayriyi ve kasap Abdullahla arkadaşlarını kızdırmış evin kapısını tekmelemeğe, camlarını taşlamaya başlamışlardır. Bu esnada da polisler gelmiş ve bu dört kafadarı yakalayarak, Adliyeye tevdi etmiştir.

Dün ikinci ceza mahkemesinde cereyan eden muhakeme de iddia makamı tetkik için evrakı istemiş ve muhakeme nisanın dokuzuncu gününe talik edilmiştir.

Kız kardeşinin alamadığı için

Beşiktaşta kendisine kız kardeşini vermemesinden kızarak Celâlı öldüren Hakkı ile Hacının muhakemelerine dün ağır ceza mahkemesinde devam edilmiş, bazı şahitler dinlenilmiştir. Diğer bazı şahitlerin de celbi için muhakeme başka güne bırakılmıştır.

Sabıkalı yankesici

Yankesicilikten muhtelif sabıkaları ve mahkûmiyetleri olan Vehbi, dün birinci ceza mahkemesinde yeniden üç yankesicilik vak'asından muhakeme edilmiştir.

Bu üç yankesicilik vak'asında Zonguldak serkomiserinin refikası Kadriye Hanımın 90, Mehmet Reşat Bey isminde birisinin 150, Sadık efendi isminde birisinin de bu miktarda parasını çalmaktan ibarettir. İddia makamı Vehbinin bu üç maddeden de ayrı ayrı tecziyesini istemiştir. Karar cumartesi günü tefhim edilecektir.

Neşriyat davaları

Bürhan Cahit Beyle Peyami Safa Bey arasında tehaddüs eden davaya perşembe günü üçüncü ceza mahkemesinde başlanacaktır.

Turing klüp içtimaları

Heyeti umumiye 10 nisanda toplanıyor. Kongreye verilecek rapor..

Türkiye Turing ve Otomobil klübünde yeni murakaba heyeti intihabı yapılmış, heyete yeniden Dr Tevfik Salim Paşa, Nakiye Hanım, Sadettin Ferit, Devlet Demiryolları Umum müdürü Rifat, Aero Klüp reisi Müfit, Haricî Ticaret Ofisi müdürü Cemal B. lerle Ford Acentesi umum müdürü M. Hofinger seçilmişlerdir. Klüp heyeti umumiyesinin 10 nisanda toplanması kararlaştırılmış, kongreye arzedilecek rapor ve bilânço müsveddeleri hazırlanmıştır. Klüp, bu sene, hükûmet ve belediyeden 5000 lira derecesindeki tahsisatı kesildiği halde, bütçesini 3000 lira fazla ile kapatmaktadır.

İstanbul-Edirne şosesi

İstanbul - Edirne şosesinin seyyah otomobillerinin kolayca geçebilecekleri halde tamiri için Başvekâlet vasıtasile Turing klübün yaptığı müracaata cevap vermişlerdir. Bu cevaplarda, tamiri istenen yolun 120 kilometrelik kısmının otomobillerin geçmesine müsait ve mükemmel halde bulunduğu bildirilmiştir. Maamafih, klüp, bu kısımdan kışın otomobil geçemiyeceği kanaatini muhafaza etmektedir.

Turizm meşheri

Nis'te açılacak Turizm meşherine gönderilmek üzere, Türkiye Turing klübü tarafından memleketimize ait 150 tablo ihzar ettirilmiştir.

İtalya Turing klüp reisi komandör Mariyotti, Yunan hükûmetinin davetile martta Atina'ya giderek Turizmin iktısadî menafii hakkında bir kaç konferans verecek, oradan İstanbul'a gelecektir.

Türkiye Turing klübü, bundan bilistifade, mumaileyhin şehrimizde de bir iki konferans vermesini temin için teşebbüste bulunacaktır.

Papazın Bıraktığı emlâk

İhbar edilen 187 parça emlâkten 40 - 50 parçasına vazıyededildi

Saint - Benoit müessesesi umumî müfettişi François Löbri geçen eylülde vefat etmiş ve mühimbir servet bırakmıştı. İstanbul Defterdarlığına geçenlerde vakı olan ihbarda bu rahibin bilâ varis vefat ettiği bildirildiğinden, metrukâtına hazine namına vaziyet edilmek üzere Defterdarlık Beyoğlu 4 üncü Sulh hukuk mahkemesine müracaat etmiştir. Mahkeme rahip François Löbrinin şehrimizin muhtelif semtlerinde bulunmakta olan gayri menkul emvali hakkında tahkikat icrasına ve bunlara vaz'ıyet etmeğe başlamıştır. Müteveffanın 187 parça emlâki olduğu ve bunların 2 milyon lira kiymetinde bulunduğu ihbar edilmiş isede, bu cihet henüz kati surette tespit edilmemiştir. Şimdiye kadar 40 - 50 parça emlâke vaz'ıyet edilmiştir. Bunlar meyanında Üsküdarda bir klise ve Bebek'te bir itamhane Galatada Saint - Benoit yanında bir matbaa vardır. Kilise ile eytamhanenin bir şahıs uhdesinde mukayyet bulunması şayanı dikkat görülmektedir. Bunun bir şahsı maneviye ait olması muhtemeldir.

Meseleden Maliye vekâleti de haberdar edildiği gibi, veziyet edilen emlâk müstecirlerine yapılan tebligatta tetkikatın hitamına kadar kiraların mahkemece tahsil edileceği bildirilmiştir. Aynı zamanda müteveffanın varisi bulunduğu takdirde usulen mahkemeye müracaatla Defterdarlık aleyhine bir dava açarak birveraset ilâmı alması lüzumu da ilân edilmiştir. Müteveffaya varis olduğunu iddia eden bir şahıs zuhur etmiş ise de buda henüz verasetini isbat edememiştir.

Tepeköy Heyelânı

Hava müsait olursa bugün sondaj yapılıyor

Paşabahçe'nin Tepe köyünde ki heyelânın sebebini tesbit için fen heyeti dün de tetkikatına devam etmiştir. Heyet. Beykoz kaymakamlığına verdiği son raporda, karlar tamamile erimediği için henüz vaziyetin tavzih edilemediği bildirilmektedir. Maamafih rapora nazaran arazinin taşlı, kireçli olduğu, toprağın yağmur ve karların tesirile yumuşamış ve çökmüş bulunduğu, Tepeköy toprağında mevcut sulu kumun kireçe yaptığı tazyik ile zeminin çökmesini intaç ettiği anlaşılmaktadır. Bugün hava iyi olur ve yağmur yağmazsa heyet sondaj yapacak ve heyelânın hakikî sebebini tesbit edecektir. Dün kendisile görüştüğümüz Beykoz kaymakamı Reşat B. dedi ki:

"— Heyelândan mütevellit vaziyette değişiklik ve göze görünür herhangi bir tehlike yoktur. Yarın hava müsait olursa yapılacak sondaj heyelânın neden ileri geldiğini gösterecektir. Şimdiye kadar tahliye ettirilen 8 haneden başka evlerin boşaltılmasına lüzum görülmemiştir. Bir akşam gazetesinin, semt halkının, arazinin büsbütün oyniyarak deniz kenarındaki evleri de silip götürmesinden endişede edildiği hakkında verdiği haber çok mübalağalıdır. Fevkalâde bir hal olmadıkça, hiç bir ciddî tehlike mevzuubahs değildir."

Diğer taraftan, o civar sakinlerinin az çok endişeleri de tabiî görülmektedir. Halk arasında, gene kar yağarsa lodos ve güneşin tesirile eriyecek karların suyu ile çöküntülerin büyümesinden ve dik yamacı yakınından geçen yolun heyelân tesirile koyarak sahildeki evlerin de tehlikeye düşmesinden korkulmaktadır. Çöküntüye maruz kalan evlerden birinin sahibi Veli usta, geçen çarşamba günü, bahçesinde bir çizgi gördüğünü, bu çizginin o gün büyüdüğünü, bir az sonra çizgi üzerinde duran bir kovanın devrildiğini ve büyük bir yarık açıldığını, o gece ailece otururken tavan tahtaları ayrılarak, duvar sıvaları dökülmeğe başladı [illegible] sokağa fırladığını söylemiştir. Veli usta, evini yıktırarak ankazını kurtarmayı düşünmektedir. Heyeti fenniyenin bugün yapacağı sondaj neticesi, hakikati ve endişeye mahal olup olmadığını gösterecektir.

Mübadelede

Komisyon Dün toplandı

Rumlara yakında tevziata başlanacak

Muhtelit mübadele komisyonu dün umumî bir içtima akte, dilmiştir. Bu içtimada Yunan fevkalâde murahhası M. Sakelaropulos ta ilk defa olarak hazır bulunmuştur. İçtimada bürolardan verilen raporlar tasdik edilmiş ve istifa etmiş olan komisyon kâtibi umumisi M. Wurfbein'in yerine Garbî Trakya talî mübadele komisyonu reisi M. Görter'in tayin edildiği tebliğ edilmiştir. M. Wurfbein martın 5 nci günü İsvicre ye gidecektir.

Talî mübadele komisyonu reisliği

M. Wurfbein'ın riyaseti altında bulunan İstanbul 6 mcı talî mübadele komisyonu bitaraf riyasetine, Garbî Trakya talî komisyonunda olduğu gibi, hiç kimse tayin edilmiyerek bitaraf reise verilmekte olan 900 lira maaş tasarruf edilecektir. Bu komisyonda bulunan Türk ve Yunan murahhasları etabli vesikası tevzii ve emlâkin iade ve tazmini işlerine nezaret edeceklerdir. İki murahhas arasında ihtilâfı mucip bir mesele zuhur ettiği takdirde, muhtelit mübadele komisyonunda bitaraf azanın riyasetinde buhunan bürolarda halledilecektir.

Talî komisyonda tasarruf için beş, altı memurun daha vazifelerine nihayet verilmiştir.

İstanbul Rumlarına tevziat

İstanbulda etabli Rumların belediye mıntakası haricinde bulunan ve iadesi kabil olmadığından dolayı, Yunan hükûmeti tarafından verilen 150 bin İngiliz lirası ile tazmin edilecek olan emlâkin takdiri kıymeti hitam bulmuştur. Komisyona şimdiye kadar vaki olan 30 bin kadar talepten ancak 13 - 14 bin kadarı tasarruflarını isbat edebilmişlerdir. Yakında 150 bin İngiliz lirasına nazaran isabet edecek nisbet dahilinde tevziata başlanacaktır.

İşleri azalmış olduğunu yazdığımız mübadele komisyonu teknik bürosundan 16 memurun vazifesine nihayet verilmiştir.

Tıp talebe yurdunda

Aldığımız malûmata göre Tıp Talebe yurdu müdürü Tevfik Bey memuriyetinden istifa etmiştir. Bu istifaya sebe, söylendiğine göre, müdür Beyin:

— Ben bu satten sonra Yurda talebe alamam. Nereye giderlerse gitsinler. İster hamamda, ister külhanda yatsınlar!..

Tarzında mektebe muayyen saatten geç gelen talebe hakkında beyanatta bulunmasıdır. Bu hitaba maruz kalan talebe Sıhhiye Vekâletine birer istida ile müracaat etmişlerdir. Maamafih Tevfik Beyin istifasını kabul edilip edilmeyeceği, kendisinin de bu hususta ısrar gösterip göstermeyeceği şimdiden tayin edilememektedir.

Cerrahî kongresi

Madritte toplanacak olan beynelmilel Cerrahî Kongresine iştirak edecek olan Cerrahpaşa hastanesi operatorü Dr Bürhanettin Bey Madrite müteveccihen hareket etmiştir. Bürhanettin Bey bu seyahatinden istifade ederek Almanyaya uğramış, oradaki cerrahî müesseselerde tetkikat yapmış, dün de Almanyadan Parise hareket etmiştir. Bürhanettin Bey Pariste de mesleğine ait tetkikat yaptıktan sonra Madride gidecektir.

Ekmek fiatı

İstanbul Belediye Riyasetinden: Martın ikinci çarşamba gününden itibaren ekmek yedi francala on bir buçuk kuruştur.

Milliyet

Asrın umdesi "MİLLİYET" tir.

1 MART 1932

İdarehane: Ankara caddesi, 100 No.
Telgraf adresi: İst. Milliyet
Telefon Numaraları:
Başmuharrir ve Müdür 24318
Yazı işleri Müdürlüğü 24319
İdare ve Matbaa 24310

ABONE ÜCRETLERİ:

	Türkiye için L. K.	Hariç için L. K.
3 aylığı	4 —	8 —
6 „	7 50	14 —
12 „	14 —	28 —

Gelen evrak geri verilmez — Müddeti geçen nüshalar 10 kuruştur. Gazete ve matbaaya ait işler için müdiriyete müracaat edilir. Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

BUGÜNKÜ HAVA

Yeşilköy asekrî rasat merkezinden verilen malûmata göre bugün hava ekseriyetle bulutlu olacak rüzgâr poyrazdan müteddil kuvvette esecektir.

29-2-32 tarihinde tazyiki nesimi 766 milimetre en fazla sıcaklık 1 en az sıcaklık sıfır santigrat kaydedilmiştir.

FELEK

Şekerim Daver

Olimpiyatlar hakkında iki gün evvel yazdığım edebî parça yı - bilmezsin - ne zevkle okudum. Bu yazın gösteriyor ki; içimizde olimpiyatları senin kadar iyi hisseden ve senin kadar özleyen kimse yoktur. Vakıa dediğin gibi oraya gitmeğe hepimizin ağzımızın suyu akmıyor değil. Yalnız bunların için de bir ben bu arzumu saklamıyorum, bir de sen, saklayamıyorsun!

Senin bu olimpiyat tasvirin, bana:

Bak Stanbûlun şu Sad'abâdı nevbünyanına
Âdemin canlar katar âbu havası canına

Mısraiyle başlayan kasideleri hatırlattı. Sen yalnız mizah ve umuru bahriye muharriri değil, adam akıllı şairmişsin de! O kadar iyi tasvir etmişsin ki; yazını okudukça, kendimi olimpiya da gidiyor zannettim..

Hele o hürriyet heykeline Good Morming diyiş yok mu enfes bir şey!..

Yalnız bir nokta gözüme ilişti. Sen bu tahakkuku kabil olmayan hayalin sarhoşluğu ile mest iken şarkını garbini şaşırmışsın: Yazında:

"Nevyork'ta birkaç gün... Sonra bütün Amerikayı garpten şarka doğru trenle geçiş" diye yazıyorsun. Cancağızım Nevyorktan (Los Anceles) e giderken Şarktan garbe doğru gidilir... Garpten şarka doğru değil. (Ah kâfir mürettipler değil mi!) Haklısın; şunun hayali bile adamın sağını solunu şaşırtıyor... Artık bunu görünce tabiî benim bu işi özlememi haklı bulursun: Bu fırsatla bu satırlarda sana ve [illegible] sumuttasıl b[illegible] senin gibi [illegible] benim seyahatlerimden bahseden arkadaşlara teşekkür etmek isterim. Olimpiyatlardan ve o münasebetle ben den o kadar çok bahsettiler ki; artık deniz diyince sen hâtıra geliyorsan, olimpiyat deyince de ben hâtıra geliyorum. Hattâ benim bu iş için kırkından sonra ingilizce öğrendiğimi de âleme gene siz haber verdiniz. Bu kadar reklâma ne kadar teşekkür etsem azdır. Hemen Allah bu seferki olimpiyat seyahatine hayırlısile müyesser eylesin!...

Ben bu teşekkürü ifa ederken emsali hâdiselerde sana hizmet edememiş olmaktan mütevellit teessürlerimi de açmak isterim. Vaktile Galatasarayın başında Viyananın Prater barlarında, ora matbuatının bile takdirini celbedecek tarzdaki ipekli seyahatinizden evvel elim düşüp te bu yolda sizi teşci edemiştim. Eğer Allah nasip eder de sen de bu teşkilâtın bizim gibi nimetlerinden harıl harıl çimlenen bahtiyarlar arasına girersen - Allahtan ümit kesilmez - senin de bir olimpiyat tatmana çalışmak boynumun borcu olsun...

Canım Daverciğim! Şu olimpiyat seyahatleri için göğsünü vurarak, şah damarını çıkararak:

— Millet! Milletin parası! Hazinenin müzayakası.. Hezimet.. Diye barbar bağıranları bir fotograf makinesi önünde poz alanlara, yahut Tartuff piyesinde başrolü yapanlara benzetmez misin?.. Günün birinde hangimize:

— Seni olimpiyat kafilesinin idaresine tayin ettik!.. Derlerse, yüreği hop diye oynamaz ve içimizden hangi ahmak:

— Böyle bir seyahat prensipime mugayırdır. Ben gitmem! der..

Sana bu münasebetle bir kere daha çoban ve hâkim hikâyesini nakledeyim:

Bir çoban bir hâkime müracaat ederek:

— Hâkim Efendi! Davarlar dere üstündeki köprüden geçerken biribirini süstüler.. Bir sığır suya düştü boğuldu. der. Hâkim hiç düşünmeden:

— Essakarü velbakar, köprüyü geçerken biribirini kakar. Birşey lâzımgelmez.. Cevabını verir..

Çoban:

— Lâkin Hâkim Efendi, düşen öküz sizinki idi... Deyince hâkim hemen:

— Tilke meseletün uhrâ

Cevabını verir. Çoban da dayanamaz:

— E artık tilki meselesini karıştırma!. der.

Çoğumuz sırasına göre:

— Bana Maliye nazırlığını verseler kabul etmem... Yahut:

— Bin lira verseler bu şerait altında İstanbul valiliğini almam:

Ve saire gibi kabadayılıklar ederiz... Kimse bize bu yerleri teklif etmediği için bu kabadayılığımız tekzip edilme tehlikesine maruz değildir. Lâkin Fuat Paşanın bilmem hangi Kraliçe ye dediği gibi:

— Ya bir milyon lira verseler razı olmaz mısınız? desem:

— Milyonu görelim! Demeyecek adam aramızda göremiyorum...

Tahassürü, gıptayı anlarım... Hattâ - senin için söylemiyorum - garazı da anlarım amma hamiyet makamından maval okumağa tahammül edemem. Biz kırk kisiyiz.. Hattâ değiliz bile!.

FELEK

İran mektupları: 6

Ahunt'lar kimlerdir, neler yaparlar?

Sırasına göre hastalara nefes bile eden bu adamlar hakkında şayanı dikkat malûmat!

TAHRAN, Şubat 932 (Milliyet) — İranda hocalara Ahunt derler. Vaktile Ahuntların mevkii pek büyüktü. Ahundun karışmadığı dünya işi yoktur, denilebilirdi. Bugün de Ahuntlar, pek çoktur. Fakat vicdanlar üzerinde tahakküm edebilecek kudreti artık kendilerinde bulamıyorlar..

Piş namazlar...

Ahuntların vazifesi, bizim eski köy ve şehir hocalarımıkine benzer: Nihâk ve talâk işlerini görürler, mesçitlerde namaz kılanlara piş namazlık ederler, okuma yazma bilmeyenlerin istidalarını karalarlar sırasına göre hastalara nefes ederler, düa okurlar, muska yazarlar ve daha buna benzer dünya işlerini görüp hallerince "dünyalık" edinirler.

Ahuntlar kimlerdir?

Ahuntlar içinde, yüksek tahsil görenler de vardır. Bunlar, Bağdat, Kerbelâ ve Necif'teki medreselerde fıkıh, okumuş, Arap lisanını bütün gavamızile öğrenmiş, din ve mezhep meselelerine ait etraflı tetkikat yapmış kimselerdir.

Müçtehitlere gelince...

Böyle yüksek dinî malûmat edinmiş Ahuntlar, Müçtehit isimini alır. Müçtehitler, daha ziyade zengin tabakanın işlerine bakarlar. Tahran, Meşhet, İsfahan, Kum, Reşt gibi büyük şehirlerde Müçtehit yetiştiren medreseler vardır. Maamafih buradan çıkanlar, hemen Müçtehit olamazlar. Bir Ahunda Müçtehit denebilmek için onun, sorulan dinî her hangi bir meseleyi derhal kökünden haledecek irfan ve kabiiyette olması lâzımdır. Bağdat ve Kerbelâ, Müçtehitleri en fazla olan şehirlerdir. Burada Müçtehit payesini ihraz eden Ahuntlar, İranın muhtelif şehirlerine dağılarak dinî işlerde zuhur edecek bazı müşkülleri halle uğraşırlar. Bizde, eski müftülerin, daha vasî ve şümullü bir surette vazifelerini gören Müçtehitlere zengin ve kibar sınıf, çok ehemmiyet verir. Tereddüdü mucip olan ahret işlerinde onun rey ve içtihadını alır.

Müçtehitler, bundan maada veraset davalarını hal ve faslederler. Küçük alım ve satımlarda temellük senetlerini tevsika uğraşırlar. Halk tarafından mukaddes makamata vakfedilen emlâki idare ederler. Ölenlerin vasiyetlerini yerine getirmek için tavassutta bulunurlar..

Tahsisat almazlar

Ne Ahuntlar, ne Müçtehitler hükûmetten maaş veya tahsisat namile bir şey almazlar. Esasen buna ihtiyaç ta yoktur. Çünkü kazançları, mühim bir yekûn tutar.

Bir müçtehit, halka ne kadar kolaylık gösterirse, nüfuzları da o nisbette artar. Nüfusu arttıkça işleri genişler. İçlerinden on binlerce tümen geliri olan büyük Müçtehitler yok değildir.

Keyfî hareket yok

Maamafih, son zamanlarda, Pehlevî hükûmeti, bu Müçtehitlerin kendi başlarına hareket etmelerine pek te meydan vermemektedir.

Son zamanlarda, gerek tapu ve gerek şer'î mahkeme işlerinin tensik ve tanzimi hükûmetçe kararlaşmıştır.

Bu zamana kadar, mevcut Müçtehitlerin halledebilecekleri meseleleri tayin eden bir talimatname hazırlanmıştır. Tali matname, iki üç aydan beri tatbik sahasına girmiş bulunuyor.

Ayni talimatname ile Müçtehitlerin adetleri de azaltıldığı söylenmektedir. Tahranda, nikâh ve tapu işlerile meşgul olan Müçtehitleri hükûmet tayin eder. Bunlar, vazifeleri esnasında yapacakları her hangi bir hatadan mes'uldürler. Hükûmetin tayin ettiği Müçtehitlerden maadası tarafından yapılacak akıt ve mukavelelerin hükümsüz olduğu ilân edilmiştir.

Ravzahânlar...

İranda bir kısım hocalar da ravzahânık ederek geçinirer. Ravzahânlık, cami ve mesçitlerde, yahut muteber ve zengin İranlıların evlerinde tertip edilen hususî ravza âyînlerinde Kerbelâ vak'asına ait yanık kasideler söyleyenlere verilen bir isimdir. Muharrem ve sefer ayları, ravzahanların bilhassa faaliyette bulundukları aylardır.

"Ravza" âyînlerinde okunan kasideler, kısmen manzum olarak tertip edilir. Ravza âyîni şöyle başlar:

Âyin nasıl yapılır?

Büyük bir meydana, etrafı Irak şallarile örtülü bir çadır kurulur. Çadırda, bazan adedi bir kaç yüzü bulan davetliler toplanırlar. Ravzahân, kendisi için hazırlanan membere çıkar ve pek müessir bir surette mersiyelerini okumağa başlar. Ravza okunurken, mutekit İranlılar, derin bir cezbe halinde bulunurlar. Göğüslerini yumruklayanlara, durmadan göz yaşı dökenlere tesadüf edilir. Bir aralık, ravzahân susar. Bu esnada, davetlilere nefis surette demlendirilmiş çaylar ikram edilir. Ravzahânın sesi, ne kadar yanık ve tesirli ise umumî cûşu huruş, o kadar fazla olur.

Âyînde bulunmak istiyen kadınların yerleri bir perde ile tefrik edilmiştir. Ravzahân, mersiyelerin fıraklı kısımlarına gelince, bazan perde arkasından acıklı hüngürtüler aksederler.

Ravzahânlık, eskiden çok kârlı işlerden sayılırmış. İçlerinde sesleri fevkalde güzel olan kimseler bulunurmuş. Bunlar, ravzadan ravzaya koşarak bir hayli para kazanırlarmış. Eski şaşaalı ravza âyînleri, gitgide azalmaktadır. Ravzahânlar, şimdiki halde büyük şehirlere münhasır kalmış gibidir.

V. N.

Selim Sırrı Beyin konferansı

Yarın saat sekiz buçukta Selim Sırrı Beyin radyoda vereceği konferansın mevzuu S. Lagerlöf'ün gözle görülmeyen rabıtaları" dır.

SİNEMALAR

YARIN AKŞAM
MELEK Sinemasında
İraesine başlanacak
U F A 'nın parlak komedisi
Kadınlar Avukatı
filmindeki şarkılar üzerine bütün İstanbul halkı dans ve taganni edecektir. İki sinema ve güzellik kraliçesi olan
JEANNE BOİTEL ve LOUİSE LAGRANGE
tarafından temsil edilen
Kadınlar Avukatı
her halde görülmesi mümkün en güzel temaşadır.

YARIN AKŞAM
Elhamra sinemasında
göreceğiniz
BRİGİTTE HELM ve WİLLY FRİTSCH'i
temsili muhteşemleri
Gizli Vazife
filmi mevsimin en büyük dramıdır.
Bu film, harp esnasında bir RUS GENERALİLE evlenmiş bir ALMAN KADININININ romanıdır.

Soğuk geceler
MOSKOVA Çocukları'nın

kalplerinde uyuyan ihtirasları teskin etmiyordu. Bu mühiç ve müessir filmi
YARIN AKŞAMDAN itibaren
OPERA
SİNEMASINDA
göreceksiniz.

GLORYA
SİNEMASINDA
3 mart perşembe akşamı 21,30 da
Sinema ve
Münir Nurettin
KONSERİ
Program: Yeni ve müntahap eserlerle geçen konserlerde çok muvaffakiyet kazanan bazı eserler ithal edilmiştir.
Yerlerin evvelden temin edilmesi rica olunur.
Fiatlar: 75, 100, 150, 200, 800 ve 1000 kuruştur.

YARIN AKŞAMDAN itibaren
ARTİSTİK'te

Gloria Swanson'u
ÇILGIN DÜL
filminde göreceksiniz.
Bu büyük artist hakikaten SÖZLÜ SİNEMANIN KRALİÇESİDİR. Ve bu filmde çok beyenilecek mizahi nükteler istimal eylemiştir.
Bu eserde (No... No... NANETTE) in bestekârı VİNCENT JOUMANS'ın üç şarkısını taganni ediyor. Serlevhaları şunlardır:
"LOVE İS LİKE SONG"
" SAY . . . OUİ CHERİE" ve
"TO THE ONLY ONE".

SALLY
Balerinlerin kraliçesi, sinema ve tiyatronun tasavvur edilebilen en dilber ve en sevimli artistidir.

RADYO

Bugünkü program

İstanbul — Saat 18 gramofon,19,30 Hafız Bürhan Bey heyeti, 20,5 Opera, 21 Hafız Bürhan Bey heyeti, 22 orkestra.

Belgrat (429,8 m.) — 19 Çek lisan dersleri, 19,30 konferans, 20 millî şarkılar, 20,30 Zagrepten nakil, 22,50 radyo orkestrası.

Bükreş (394,2 m.) — 19,40 müzik, 20 radyo orkestrası. 20,30 konferans, 20,45 taganni konseri, 21,05 radyo orkestrası.

Budapeşte (550,5 m.) — 18,10 müzik, 19,10 Sransızça ders, 19,40 Macar şarkıları, 21 konferans ve konser .

Roma (m.441,2) — 19,10 havadis, 20 Macar muzikası hakkında musahabe, plâklar, 22,45 muhtelif muzik 22,55 radyo jurnal.

Varşova (m. 1411) — 19,35 muzik, 19,45 radyo jurnal, 20 tefrika, 20,15 halk konseri, 22,10 operadan şarkı, 22,40 radyo gazetesi, 22,50 dans muzikası.

Viyana (517,2 m.) — 18,15 Astronomi kursu jimnastik ve konferanslar, 20,5 Küçük Lehistan (Galiçya) da alman şarkıları, 21,10 orkestra, 22,10 akşam haberleri, 22,25 Bar muzikası.

İstanbul iikncı ticaret mahkemesinden: Memaliki şarkiye fransız bankasından istikraz eylediği on bin dört yüz dört Fransız frangının vadesinde tesviye edilmediğinden bahsile merhun bulunan tahvilât hisse senedatının satılması talebine dair olan istida medyun İstanbulda Dördüncü Vakıf hanında birinci katta 33-35 No da mükim Mişel G. İlyades efendinin mahalli mezkûrdan çıkarak bir semti meçhule gittiğinden tebliğat ifa edilemediği mübaşir tarafından yazılan şerhten anlaşılmış olduğundan ticaret K.N. 766 cı maddesine tevfikan tarihi ilândan itibaren üç gün zarfında medyunu mümaileyhin bu bapta bir göna itirazı varsa bildirmesi lüzumu ilân olunur .

Milliyet'in Edebî Romanı: 25

GÖZYASLARI!.

Etem İZZET

-Gece yarısından sonra-

Ağzıma ne bir lokma ekmek, ne bir lokma yemek koymadım. Masanın üzerinde geceden kalma yarım şişe konyak vardı. Hepsini birden başıma diktim ve sokağa çıktım.

Aç mideye yarım şişe konyak. Galiba başıma vurdu. Kaldırımlara ayaklarımı çarpa çarpa yürüyordum ve kendi kendime söyleniyordum:

— Mutlaka bulacağım..

Kollarımın arasında can verinceye kadar sıkacağım!.

Alıp getireceğim!.

Ben onsuz olamam!.

Bana hiyanet bile etse onu daima karşımda görmek istiyorum!.

Dünya onsuz gözlerime zindan oluyor.

Ben ona âşıkım..

Ben onunum!.

* * *

Apartımanda karşıma hizmetçi kız çıktı.

Deli gibi sordum:

— Naran nerede?.

Kadın, yumuk gözlerile bir defa uzun uzun gözlerimin içine baktı:

— Uyuyor.. Hasta efendim..

Dedi. Elimle onu göğsünden itmek, doğruca Naran'ın yatak odasına gitmek istedim. O da beni göğüsledi.

— Müsaade ederseniz büyük hanıma haber vereyim!.

Dedi ve.. ilâve etti:

— Lûtfen bir saniye bekleyiniz.

İçim içime sığmıyordu. Kuş gibi uçmak, kurşun gibi akmak ve kendimi Naran'ın sıcak koynunda ve her vakit beni sıkışmaya alıştıran kolları arasına kendimi atmak istiyordum.

Hizmetçi yürüdü. Ben de yürüdüm.

— Büyük hanım...

Acuzenin odası önünden geçmek lâzımdı ki, Naran'ın odasına gidebileyim. Her şeyi göze aldırdım, her korkuyu topuklarımın dibine attım ve beklemeksizin gittim.

Hizmetçi büyükhanımın odasına girmişti, ben yürüyordum. Ve.. bir an sonra Naran'ın kapısı önündeydim.

Elimi hızla kapının tokmağına götürdüm. Çevirdim. Fakat açamadım. Boşa döndü. Kilitli idi!

Ve.. arkamdan hizmetçi kız yetişti. Korkak bir sesle:

— Ruhi Bey. Naran Hanımın hasta olduğunu söylemiştim. Hanımefendi de kendilerini üzmemenizi cira ediyorlar!.

Dedi. Kızdım. Bilmediğim için kızdım. Vaziyeti tayin edemediğim için kızdım. Düşünüyordum:

— Naran sahiden mi hasta?

Benimle artık bütün bütün mü darıldı?.

Beni baştan atmak mı istiyorlar?.

Ve.. korkuyordum:

— Artık onu göremiyecek miyim?.

Benimle konuşmıyacak mı?

Kendini bana göstermiyecek mi?.

Ve.. bu sırada hizmetçinin mırıldanışı kulağıma bir takım cümleler getiriyordu:

— Naran Hanımı uyandırmasanız çok iyi edeceksiniz.

Uyandığı azman ben kendisine geldiğinizi, aradığınızı haber vereceğim.

Çon sevinecek!.

Biraz da açılıyordu.

— Siz onu seviyorsunuz. Zahmet vermek istemezsiniz değil mi?.

Bırakın uyusun..

O da sizi seviyor!.

Ve.. bir saniye sonra, koridorda ayak sesleri oldu, ve.. ananenin sesi kulaklarıma geldi:

— Ruhi Bey gelir misiniz?.

Bu asabî, küskün ve emredenbir sesti. Cevap vermeksizin ona doğru yürüdüm. Zaten dimağım kendimde değildi. Ayaklarım tabiî bir alışganlıkla beni sürüyüp götürüyor ve bakışlarım buğulu, sisli bir dekor içinde küçüle küçüle ilerilere doğru süzülüp gidiyordu!

Yine ilk sözü o söyledi:

— Naran hasta..

Onu uyandırmaymız!.

Dişlerimi sıka sıka cevap verdim:

— Onu ben hasta ettim.

Gönlünü almağa geldim!.

Şimdi iyi olur..

Bırakın göreyim!.

Ve.. söyliyemeden ağzımda tıkılıp kalıyordu:

— Allah seni kahretsin. Zaten senin mendeburluğunun yüzünden o benden ayrı. Yoksa ne kavga ederdik, ne aramıza bir soğukluk girerdi, ne de böyle şeyler olurdu. Aradan sen çekiliversen her şey birden bire kendiliğinden düzelecek!

Fakat bunu söylemeğe imkân mı vardı? Onu, bütün bütün gücendirmekten sinirlendirip her şeye:

— Hayır..

Olmaz!.

Dedirtmekten kc kuyordum. Şimdi, hiç olmazsa içeriye almış benimle konuşuyordu. Tamamile gücendiği zaman:

— Evime ayak basma!.

Diyebilir ve.. kızının da yüzünü bana göstermezdi. Herkes Ruhi değil ki, bir gönül macerası için karısını, çoluğunu çocuğunu bıraktıran deliliğe kapılsın da annesini, evini bırakıp da çıksın!

Kocakarı beni dinledi dinledi, kestirip attı:

— Naran'ı uyandırmayın!.

Ve.. ihsas etti:

— Gitseniz çok iyi olacak.

Ve.. kendi kendisine söyleniyordu:

— Soğuk değil mi?

Geceleri de ayaz oluyor..

Yataktan çıkmıştım!.

Galiba üşüdüm!.

talanmasam!.

Bütün bunlar hiç şüphe yok ki teker teker:

— Haydi git artık!.

Fazla geldin..

Daha duruyor musun?.

Demekti. Dağınık zihnimi bir araya toplayıp bir karar vermeğe çalıştım:

— Gitsem mi?.

Hiç bir tarafa kımıldamayıp ta burada kalsam mı?.

Kapıya bir tekme vurup içeriye girsem mi?.

Naran neredesin.. diye bağırsam mı?

Onu almadan hiç bir yere gitmemezlik etsem mi?

Bilmiyorum. Bir saniye nasıl oldu. Kendi kendime korku ile karışık bir muhakeme silsilesine daldım:

— Ya onu bütün bütün kaybedersem?.

Ya git ben senin gibi adam istemem.. derse!.

Ya bu sırnaşıklığımdan hoşlanmazsa!.

Ya beni kovarsa..

SANAT

SAN'AT MUSAHEBESİ

"San'atımız ve Memba,,

İki gün sonra Güzel San'atlar Akademisi elli yaşma girecektir. San'at hayatımızda ehemmiyetli bir merhale olan bu sene dönümü münasebetile plâstik san'atımızın yürüyüşüne bir göz atmak ve küçük bir san'at bilânçosu yapmak belki faidelidir.

Yarım asır evvel Avrupada tahsil etmiş üç dört ressamımız vardı. Bugün bu miktar otuz kırktır. Yarım asır evvel resim içtimaî bünyemize girmemiş, bazı meraklılar tarafından sun'î bir surette yaşatılan bir süstü. Bugünde böyledir.

Bu neticenin sebebi nedir? elli senede Türk milletinin san'at kabiliyeti azaldı mı? Bu kabiliyet azalmadı ise resim, hayatımızda neden vazifesini ve mevkiini bulamıyor?

Cemiyetin bünyesi insan bünyesine benzer. Tadını veya faidesini anlamadığı bir şeyi kabul etmez. Memleketimizde resim bu bünyeye zorla içirilen bir ilâçtır. Garpta resim kendi kendine yaşar. Bizde devletin siyaneti olmasa derhal ölür. İçtimaî bünyemize girmemiş yabancı bir unsurdur.

Elli senelik bir mesaiden sonra bu neticeye varmak korkunçtur, ümit kesicidir. Bunu umumî san'at hayatımızda teşmil edilebilecek muvakkat bir durgunluk veyahut içtimaî şeraitin harpten sonra her memlekette san'at buhranı yapan hususiyetile izah etmek mümkün değildir.

Bu karanlık nokta etrafında düşündüğüm zaman ilmî bir kayıt ve nizama tâbi olmadan aklıma gelen mülâhazalardan bazılarını burada söyleyeceğim. Bu mülâhazalar bir tetkik ve münakaşa sebep ve zemini olmak faidesini gösterebilirlerse ne mutlu....

Biz tanzimat devrinden itibaren yüzümüzü şarktan garba çevirdik. Ve membaı Yunan medeniyeti olan Avrupa medeniyetine imtisale başladık. Oradan iki şeyin, müsbet ilmin ve san'atın zamanımıza tesadüf eden şekillerini aldık. Bu medeniyet manzumesine giren her milletin verdiği vergiyi ver medik. (Renaissance) yapmadık. Yani membama gitmedik. Fikrimce sakatlık burada başlamaktadır. Müsbet ilimlere istinat eden fennin son şekli bizi evvelki şeklinden vareste kılabilir. Lokomotifi kullanmak için ilk buhar makinasını bilmeğe lüzum yoktur. Fakat eski Yunan san'atını anlamadan imtisal ettiğimiz medeniyetin, resmini, heykelini, edebiyatını anlamak kabil değildir. Müsbet ilimle, san'atın farkı buradadır. Biz bu farkı anlamadık.

Ve bundan dolayıdır ki Avrupa edebiyatı, Avrupa resmi ve ekolleri (Romantisme) (Simbolisme), (Empressionisme) bizde yapılmış şeyler değil, telefon makinesi, dikiş makinesi gibi hazır alınıp memleketimize idhal edilmiş birer matadır. Almak istediğimiz garp san'atı (Yunan-Lâtin) san'atının devamıdır. Ve yukarda saydığımız san'at mektepleri de bu membaın her milletin hassasiyetinin hususiyetine göre verdiği neticelerdir. Romantissme Alman, Empressionisme Fransız olduğu gibi Esasen bunları içimizde sun'î surette Alman veya Fransız olabilmiş olanlar anlar.

Biz sebebi temin etmeden neticeyi nasıl elde edebiliriz. Sebep Yunan medeniyetidir. Biz bu medeniyeti tanımayız. Biz Homeri, Sofokl'u okuyamayız çünkü lisanımıza tercüme edilmemiştir.Biz Fidyası, Praksiteli, Renaissance ressamlarını görmedik. Çünkü müzemiz yoktur. Şu halde biz nasıl garp edebiyatı[illegible]

yabiliriz. Bunları anlamak için lâzım gelen şeraiti, anlayışı, ruhi haleti vücude getiremezsek bu san'atlar nasıl içtimaî bünyemize girebilir. Kederi olmayan ağlar ve neş'esi olmayan güler mi?

Mekteplerimizde klâsik eserlerin tercümeleri okutulmadıkça, müzelerimizde klâsik eserlerin numüneleri görülmedikçe ve bütün terbiye vesaitimiz hakikî garp kültürü membaını tamim etmedikçe elli yaşına girmek üzere olan bu müessese belki daha elli sene üsaresini alacak zemini bulamadığı için kurumağa mahkûm genç ağaçları yetiştiren bir fidanlık kalacaktır. Yarım asırdan beri bu müessesenin yetiştirdiği gençlerin en iyileri Almanya'da veya Fransada tahsil ettiler. Bir nesil Empresyonizmi diğer nesil Modernizmi getirdi. Fakat bu ekolleri burada yaşatmak için buraya iki şeyi daha getirmek lâzımdı. Münih ve Paris.

Acaba Nedim Veresay'da yetişseydi onu İstanbul anlarmıdı.

Neticeye gitmeyelim o bizim olamaz. Kendi san'atımızı yapmak için membaını buraya getirmeliyiz. Her millet gibi.

"Jordaens,, ın hayat ve eserleri

(Geçen haftadan mabat ve son.)

1663 senesi 65 yaşma doğru tekrar eski ziyadar uslûbüne döndü. Saint Walburge kilisesi için (Hazreti İsayı ülema arasında) tasvir eden bir eserinde eski üstadın kendisine has olan aydınlıklarını görüyoruz. Bu avdet onun san'atinin tarihinde enmünasip birhareket sayılır Fransa ihtilâlinden sonra Napoléon bu eseri kaldırıp (Mayence) şehrine koydu ve elyevm orada bulunuyor. Dinî tasvirlerde de birçok meziyetleri nefsinde cemetmiştir. Kitabı mukaddesten aldığı mevzulara büyük bir incelik ve başka bir tarz veriyordu. Tabiati hiç bir kaydü şarta tâbi olmadan hissettiği gibi yapan bu büyük san'atkârın bu dinî eserlerindeki portrelerinde ilâhî bir nur yerine içkinin verdiği bir renk vardır ki, Flamand mektebinin hususiyetinden olan bu hal garip görülmemelidir. Çünkü sefahata meyyal, yaşamak arzusuna doymayan iri yarı şimal adamlarının yüzlerine ahretin verdiği bir ifadeyi işlemek kolay bir şey olamazdı.

Dekoreler yapmaktan aldığı zevkten Rubens çok yardım görmüştür.

(Philippe) in kardeşi Kardinal (Ferdinand) ın Anversi ziyareti esnasında Rubens'le beraber zaferi temsil eden dekorlar yatı. (Amélie de Colme) isminde zengin bir kadının malikânesine ikinci kocası olan (Frédèric de Nassau) nın zaferlerini temsil eden on altı dekor yaptı ve bunları dört senede bitirdi. Ekseriya tabii cesamette bir portreyi bir pozda ikmal ederdi. Eserde istediği her şeyi serbestçe koyduğu görülüyor. Peri kızları, aşk melekleri, sâtirler, bambaşka bir âlem yaşatıyor.

(Raccourci) desenlerdeki fevkalâde mahareti daima takdir edilmiştir. Dekoru çok sevdiği i kendi evine yaptığı on iki dekorla daha iyi anlaşılıyor. Bu on iki parçada hepsi ayrı ayrı büyük bir güzelliktir. Ekserisi Anvers'te (Van der Linden) kolleksiyonuna aittir. Bunlardan Fransa hükûmetinin aldığı (Zodioque) in on iki koğu kuşu namındaki eseri bugün Luxembourg sarayında bulunuyor.

Portre olarak modelleri ekseriya ailesi efradındandır. Gelen misafirlerin ve hoşuna giden tiplerin portrelerini yapardı. Portlerinde Ruhens ve Van Dyek'in rakibi olarak kendisini gösterir. Tabiati onun kadar tok tok yapan bir ressam yoktu. Portrelerinde Flamand tiplerini tasvirde çok muvaffak oluyor. Bu eserlerde öyle yaşayan bir ifade, öyle gizli bir hareket vardır ki insan bunları oturdukları yerden hemen inecek, hemen koşacak zanneder. En güzellerinden birisi de elyevm Louvre müzesinde bulunan (Amiral Ruyter) in porteresidir.

Esatirî mevzuları bugün müzelerde bulunan eserlerile bize uzun etüdlerin neticesi olarak meydana getirilmiş şaheserler olduğu kanaatini verir. Bruxelles müzesinde (Bolluk) namındaki eseri ile bundan daha zengin ve nefis bir allégorique eser mevcut olmadığına hükmedebiliriz. Bu eserde o bol etli, kaba

Bilâkis burada çıplak kadın vücutlerinde bir incelik ve zerafet göze çarpıyordu ki bu eserde bir Titéen ruhunu taşıyor. Konser ve aile taamlarını tasvir eden eserleri fevkalâdedir. Bu resimler müzeleri şarkılarla şarap ve et kokularile doldurarak Flamand'da-

"Jordaens" ın dört havari adlı eseri

ki o şen ve şatır devri yaşatıyorlar ki bütün bu eserler intizamı aramadan ifratı ifade etmek neticesine varmıştır. (Kral içiyor) adlı eserin de her şey vazıh ve parlak olarak görünür. Hemen hemen bütün tablolarında karısını görüyoruz. Her tarz resimde kazandığı büyük muvaffakıyetlere rağmen böyle âlemlerin, eğlencelerin tasvirinde en büyük şöhreti kazanmıştır. Kendisinden evvel bu hayatı nakşeden bir ressam gelmediği gibi kendisinden sonra gelenler arasında da onu bu yolda taklit eden kimse olmadı. Rubens kadar değilse de renklerindeki şahsiyet hemen göze çarpar. Hayatı gayet âsûde geçti. Ve memleketinden hiç harice çıkmadı. Derisinden iyiliklerine kadar Flamandlı olarak yaşadı. Ve yaşattı. Bütün ömründe zengin bir hayat sürdü. Bu servet hemen genç denebilecek bir yaşta birikmeğe başladı. Eski evini bırakıp ayni sokakta bir arsa satın alarak güzel bir ev ve geniş bir atelye yaptırdı. Bu evde 1617 senesi bir kızı ve 1625 te Jaque isminde bir oğlu dünyaya geldi. Oğlunu ressam yapmıştı. Fakat genç yaşında öldü. 1629 da ikinci kızı doğdu.

Jordaeus'un çabuk evlenip birden bire yükselmesi kendisinden evvelkilerin yaptığı gibi İtalyaya gitmesine mani oldu. Fakat bazı münekkitler bunu teessüfle beyan ederler. Bu bir kaybolmakla beraber eserlerindeki şahsiyeti noktai nazarından daha iyi olmuştur. Çünkü İtalya; hariçten gelen san'atkârların şahsiyetlerini bozuyor ve taklidî mahiyette bir takım iğreti tarzlar ilâve ediyordu. Maamafih bir İtalya seyahati belki desenlerine daha iyi bir intizam verebilirdi. Fakat bu belki kaybedeceklerini telâfi edecek büyük bir kazanç olmıyacaktı. Muharrir (Charles Blanc) "Bir ressamın ruhunu, görüşünü, her şeyini değiştiren bu memleket belki Jordaens'in ismini bile değiştirecekti,, diyor. O daima Jordaens kaldı ve en büyük zaferi de budur. İtalya ya gitmediği halde İtalyan, ekolünü çok etüd etmiştir. Bunu ilk zamanlar yaptığı eserlerden anlayabiliriz.

Bu eserler dinî mahiyette idi. Bunların bıraktığı ruhî bir sükûnet ve ihtiram evvelki neş'e ve havailiklerini unutturdu. Fakat mizacının neş'e ile yaşamağa daha meyyal olşu bu eserlere devamma mani olmuştur.

1641 de kayın pederi öldü.. Bu vak'a evinin neş'esini kaçırdı. Artık karısile beraber elli yaşına yaklaşmışlardı. Çılgınca gülme devirleri geçtiği için manevî bir buhran geçirmeğe başladılar. Yavaş yavaş eve dinî bir ihtiram ve şessizlik çökmeğe başlamıştı. Dekor yapmak maksadile devam ettiği (Hollande) de yine protestanlık cereyanına kapıldı. Fakat fikirlerini artık saklamıyordu.. Yaşadığı bu son otuz seneyi yaşım verdiği dinî hislerle bu neş'eli hayatın mevzuları arasında bir mücadele ile geçirmiştir. Evvelce sakladığı halde bilâhara bütün ailesile protestan olduğunu ilân etti. 1659 da karısı protestan olarak öldü. Ve bir sene sonra onu şahit olarak muhakemeye çağırdıkları zaman protestanca yemin etti. Hükûmet erkânı onun san'atından mağrur olduğu için bütün bunlara göz yumdular. Zaten yaşı da çok ilerlemişti. Onun için Anvers adliyesi onun yaşamakta olduğunu bu son günlerinde bir takım lüzumsuz istintaklarla zahmete sokmak istemedi. 1678 senesinin teşrinievvel ayında bu büyük san'atkâr 85 yaşında olduğu halde hümmadan öldü. Ve ayni gün garip bir tesadüf eseri olarak en sevdiği büyük kızı (Elisabeth) de' ölmüştür. İkisi de Hollande arazisi üzerinde bulunan Putte şehrinde (Catherine Jordaens) in mezarının yanına defnedildi.

Arif BEDİİ

SAN'AT ÂLEMİNDE

Ellinci Sene

Güzel san'atler akademisi ellinci senesini idrak ediyor. Temelleri elli sene evvel atılmış olan bu binanın bu gün kısacık bir tarihçesini yapmak istiyorum. Çatısının altında hayatımın en tatlı, en kıymetli günlerini yaşadığım bu müessese Müze müdürü Hamdi Bey merhumun teşebbüsü ile 1882 de kurulmuş. O zaman müze yalnız Çinili köşkten ibaret imiş. Hamdi Bey bu memleket için bir san'at mektebine olan ihtiyacı ilk düşünen ve teşebbüsünde muvaffak olan büyük bir insan, bize kıymetli bir müze ile bu müesseseyi hediye eden bir ilim ve san'at adamıdır. O zaman Ticaret nazırı olan Raif Paşa Sanayii Nefise mektebinin tesisi lüzumunda Hamdi Beyle hem fikir olmuş ve müze binasının dizleri dibinde bu mektebin temellerinin atılmasına başlanılmış. Raif Paşa zamanında inşasına başlanan mektep Suphi Paşanın nezareti zamanında ikmal edilmiş. (1298 Eylûl)

Böyle mektep, Hamdi Beyin idaresi altında 1302 tarihine kadar Ticaret nezaretine merbut olarak kalmış ve 23 kânunuevvel 1302 tarihinde de Zihni Paşanın Ticaret nezareti zamanında Maarif nezaretine devrolunmuş, Hamdi Bey hem müze, hem mektep müdürü olarak vefatına kadar bu iki müesseseyi idare etmiş. (24 Şubat 1910).

Mektep ilk tesis edildiği zaman iki şubeden ibaretmiş. Resim, mimarî. Mektebin Maarif nezaretine ilhakından sonra gene Hamdi Beyin teşebbüsü ile mektep binasının biraz tevsii için hâk ve heykeltraş sınıfları ilâve edilmiş. Ve binaya ihtiyat sınıflarına mahsus atelye ile müsabaka sergilerine mahsus büyük salondan maada yeniden ihdas olunan bu kısımlar için de birer atelye inşa edilmiş. 1327 de iki oda daha ilâve edildikten sonra mektep epeyce genişlemiş.

910 da Hamdi Beyin vefatile yerine gelecek olan zatı bulmak için de müşkülât çekilmiş değildir. Zira Hamdi Bey kardeşi ve muavini olan Halil Beyi kendisine iyi bir hayrülhalef olarak yetiştirmişti. Halil Bey müze ve mektep müdürü oldu. İdarelerini birleştirdiler. Mektep, 1333 senesine kadar müze müdiriyetine merbut olarak kaldı. Mektebin atelyeler için fennî bir surette yeniden inşası ve tevsii düşünülmekte iken harbî umumî patlak verdi. Maarif nazırı Şükrü Bey zamanında mektep bu binayı ve müze idaresini terketti. 1332 de idaresi Maarif nezaretine raptedilen mektep, Çağaloğlundaki eski Darülmuallimin binasına nakledildi. Mektebe ressam Halil Paşa müdür oldu. Halil Bey de müze müdürü olarak kaldı. Sanayii Nefise mektebi olarak inşa edilen binaya da eski şark âsarını yerleştirdiler. İşte bu tarihten itibaren Sanayii Nefise mektebi göçebe halinde o binadan o binaya taşınmakla vakit geçirdi. Şimdiki sıhhî müzenin bulunduğu binada da Şehzadebaşında küçücük bir evin birkaç odasına sıkıştırıldığı zaman da talebe idim.

Bu göçler esnasında talebenin istifadesi için bir hayli masrafla temin ve tedarik edilmiş olan alçı modeller, Sitatüler, bazı kıymetli tabloların kopyeleri de bu meyanda bozulmuş, kırılmış, bir hayli hasara uğramışlardır.

Velhasıl şimdiki bu Fındıklı sarayına nakledilinceye kadar Sanayii Nefise mektebinin geçirdiği feci günler de onunla hemderttik.

Hükûmet tarafından Avrupaya ilk talebe 1307 de gönderilmiş. Feyzi ve Nizameddin Beyler Parise mimarlık tahsiline gitmişler. Bir sene sonra da bugün hâlâ mektepte heykeltraş muallimi bulunan İhsan Bey gönderildi. İhsan B. ressam Galip Beyle birlikte tahsil için Parise gönderilen ilk talebelerdendir. Meşrutiyetten sonra da iki mimar, üç ressam Parise, bir heykeltraşla, bir mimar Almanyaya gönderilmiş. Sonra Çallı, Hikmet, Ruhi Beyler gönderildi ve Avrupaya akın başladı. Hamdi Bey, Halil Bey ile muavini Sarım Beyin idaresinden sonra Halil Paşanın uhdesine terkedilen Sanayii Nefise mektebine Nazmi Ziya ve karikatürist Cemil Beyler müdür olmuşlardır. Bir vakitler Ali Sami Bey de tayin edilmişse de bir talebe hareketi yüzünden çekilmeğe mecbur olmuştu. Gerek Nazmi B., gerekse Cemil Beyler zamannıda Avrupaya giden talebeler bugün avdet etmişler ve akademide birer muallim muavinliklerine tayin edilmişlerdir.

İşte bugün Namık İsmail Beyin zekâ ve dirayetine teslim edilen akademi ellinci senesini idrak etmiş bulunuyor.

Biz, Sanayii Nefisenin kahrını çekmiş eski mezunlar bugünün ve yarının san'at çocuklarına güzel bir tali dilerken akademi için de gönülden gelen en samimî bir hisle parlak bir istikbal temenni ederiz.

Elif NACİ

Millî âbidelerimizi kimler yapacak?

San'atkâr ve mütefekkirlerimiz bu mesele için ne söylüyorlar?

Millî âbidelerimizin Türk san'atkârları tarafından yapılması fikri etrafında san'atkâr ve mütefekkirlerimizin mütalealarını derce devam ediyoruz. Evvelki gün darülfünün müderrislerinden İsmail Hakkı Beyin noktai nazarını yazmıştık. Bugün de güzel san'atlar akademisi san'at tarihi muallimi Burhan Ümit Beyin cevabını neşrediyoruz..

Burhan Ümit Bey ne diyor?

1 — Türkiyede rekzedilecek olan abidelerin Türk san'atkârlarına yaptırılması fikri etrafında bazı hareketler vardır. Bu husustaki fikriniz nedir?

Bu suali hayretle karşılamamak kabil değildir. Mahvolmak, istiklâlini kaybetmek tehlikesine maruz kalmış memleketi en kuvvetli düşmanlar tarafından istilâya uğramış parasız, silâhsız ve büyük harpten hezimetle çıkmış bir milletin; her ferdi küre kadar ağır yükü umuzunda taşıyarak, kazandığı bir zaferin, ebedî hatırası olacak eserleri o milletin rica ederim çocukları yapmaz da kim yapar?

Bir ferdin ıztırabını, sevincini kendisinden daha derin ve daha şümullü kimse duyamıyacağı gibi is-

Güzel san'atler akademisi san'at tarihi muallimi Bürhan Ümit B.

tiklâl harbinin dastanî günlerinin heyecanını da yalnız Türk duyabilir.

San'at her şeyden evvel bir hismeselesidir. San'at eserinin özü histir. Teknik, fen, meharet, bilgi sonra gelir.

"Mahsulatı yanan tarlası üstünde beyaz sakalını yolan ihtiyarın, evlâdının mezar taşından başına yastık yapan ananın ve geceleri köpeklerle beraber uluyan aç çocukların, bekâreti iğrenç bir yara halinde kanayan genç kızların,, ıztırabını ve o istiklâl muharebesi günlerinin ulviyetini bir Türk sanat'kârından başka daha iyi kim ifade edebilir?

Daha dün memleketimizi müstemleke yapmak isteyen milletlerin san'atkârları mı?... diyecek yok....

2 — Millî abidelerimizi yapacak Türk san'atkârları var mıdır?

Yunus Emre gibi Pascal ayarında dahileri yetiştiren Türk milletinin aramızda Hamit, Yakup Kadri, Ahmet Haşım Nazım Hikmet gibi mümtaz san'atkârları varken ne den millî abidelerimizi yapacak san'atkârlarımız olmasın? Bursa âbidesini yapan Nejadı, Paris'te daima sınıfta birinci çıkan Muhiddin Sebati'yi Tevfik Fikret'in büste'ünü yapılan Hadiyi, Zühdü'yü neden inkâr ediyoruz. Eğer onları inkâr edeceksek 30 müderrisin ders okuttuğu Güzel san'atler akademisini niye açtık? Anlamıyorum.

3 — Kıripel ve Kanonika'nın san'atı ve memleketimizin muhtelif yerlerinde rekzedilmiş olan eserleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Fena.. Çok fena... Bu (cer) ci san'atkârları buraya nasıl getirdik bilmiyorum? Her halde torunlarımız pek memnun olmıyacaktırlar. Beliki de zevkimizden şüphe edecek lerdir. Bourdelle gibi adamlar gelseydi ne ise... Hiç olmazsa millî eser yerine beşerî eserlere sahip olurduk.

Şiller'in Jandark isimli eserinden Fransızlar ne kadar iftihar duyuyorlarsa biz de onlara sahip olmakla o kadar iftihar ederdik. Lâkin Kripel, Kanonika... Bu adamlar durmadan vilâyet vilâyet koşup âbide ticareti yapıyorlar. Bu eserlerin san'atle alâkaları yoktur. Meselâ şu taksim âbidesine bakınız! Dünyanın hiç bir yerinde teknik itibarile bundan daha hatalı, bir eser yoktur. Âbide meydanın ortasında adeta ayakta bir kiprit kutusu gibidir.O Şişli tarafına müteveccih kısımdaki gurup kadar gayri mütecanis, vahdetsiz ve ifadesiz bir grup olamaz. Boşluğu doldurmak için kadın, erkek, insanlar biribirinin üzerlerine bindirilmiş... Düşmana doğru giden askerlerin ayak ucunda, Başkumandanın yanı başında o zaif, çelimsiz kadınla çocuğu ne diye orada duruyorlar?. İnsanın "kadın oradan kalk! Ezileceksin diye bağıracağı geliyor. Hele o top namlısı, o öndeki insanları ezecek zannedilen at... Neyi ifade ediyorlar? Diğer tarafta Gazi Hazretlerinin eli niçin uzatılmış, üç parmağı ne den açılmış? Bir türlü anlâyamıyorum. Sonra birinci plândaki figürler ciddi, arka plândakiler müte bessim. Hattâ başına ne giydiği belli olmıyan bir figürün arkada sırıttığını görüyoruz? Ne den? Bu eserde ne hareket, ne ifade, ne teknik güzellik, ne müşabehet, ne ölçü hiç bir şey yoktur. Soğuk bir allègorieden başka bir şey değildir. San'at alelâde bir kadından meselâ Phrynèden (Kınıd venüsünü)) çıkarmak, dünyanın sonuna kadar insanlara heyecan verecek bir mucizeyi tahakkuk ettirmek demektir.Kanonikalar Kripeller ise bir milletin tarihinin en müheyyiç vakıasını yaratan kahramanların dasitanından Taksim'deki âbideyi çıkarabildiler.

Burhan ÜMİT

Müzelere iltifat

Avrupadan yeni gelen bir genç san'atkâr, Louvre müzesinin bir pazar günkü halini anlatıyor;

"— Tuilleri bahçesinden başlayıp tâ Sint Germain de Luxerois kilisesine kadar uzanan muazzam Louvre sarayının sabah onda açılan kapıları önünde harbi umumide vesika ekmeği bekliyenler gibi bir sürü halkın toplandığını görürsünüz. Daha saat on buçukta resim, heykel, möble salonları o kadar dolar ki, birçok asârı önündeki temaşakârlar çokluğundan görmek mümkün değildir. Bilhassa çok iyi hatırlıyorum. Mavimsi bir elbise, kısa soba borusu gibi pantolonu, kolalı yaka üzerine oturtulmuş soluk boyunbağile bir amele pe derin yanında siyah elbise, siyah şapka, siyah çoraplı karısı ve iki tane dört beş yaşındaki çocuğile Danid salonunda Madam Pecamiere nin portresine hayran hayran bakmaları ve o iki küçük çocuğa uzun uzun eser mevzuu hakkında malûmat vermeleri ve bilhassa o küçüklerin büyük bir ehemmiyetle babalarına sualler sormaları çok şayanı dikkattir.

Louvre her pazar günü böyle binlercesile dolar. Ve ilâhi asârların önünde amele, tüccar, âlim, san'atkâr herkes kendi noktai nazarına göre bakar ve tenkitler yapar. Ve akşam saat beşte gardiyanlar "kapılar kapanıyor,, diye koca salonları çınlatırlar. Ve Louvre'in beş muazzam kapısından sel gibi insan kütleleri dışarı taşar.

Binlerce sinema, tiyatro, dansing, kahve, daha bir sürü eğlence yerleri, bir sürü resim, heykel, kıyafet, esleha, tabiat ve eşya müzeleri, bahçeleri, ormanları, parkları olan bir şehrin bu yalnız bir müzesinin halidir.

Diğer yerlerin de ayni şekilde olduğunu söylemeğe hacet yoktur zannederim. Bilmem bizim müzede cuma günleri on kişi bulmak ka-

Bir tekzip

Ali Sami Beyin "ressamlar aleyhinde,, neşriyatta bulunduğu malûmdur. Bunlardan geçen gün intişar eden bir yazısında Çallı İbrahim Beyle Namık İsmail Beyin bazı tablolarının son fırçasına kadar Ali Cemal Bey tarafından yapılmış olduğunu Ali Cemal Beye atfen zikretmişti.

Halbuki resimle uzak ve yakın meşgul olan her fert bilir ki ressamlık ta mimarlık ve heykeltraşlık gibi, başkalarının muavenetine ihtiyaç hissedebilen bir san'attır. Eboşni veya eskizini altı metre büyültmek için hiç bir üstat büyük zahmetle kendini yormaz.

Tarihte büyük üstatların bu kabil işleri güvendiği talebelerine yaptırdığına dair tümen tümen misaller vardır: Van Dych Rubenis gibi Bu mesele etrafında biz Ali Cemal Beye sorduk ve şu cevabı aldık:

"— Çallı İbrahim ve Namık İsmail Beylerin resimlerini Ali Sami Beyin iddiasındaki gibi son fırçasına kadar ben yapmış değilim. Yalnız her ressam bazı hususlarda diğer arkadaşlarından muavenet isteyebilir. Ezcümle benim de bir resmim vardır ki Çallı ile beraber yapmışızdır.

Fırka binasındaki Çallı'nın resminde figürlerin yalnız desenlerini ve eboşni yapmış ve son fırçası Çallı tarafından ikmal edilmiştir. Sonra Ali Sami Bey "Bunları yaz,, dediğimden bahsetmiştir. Halbuki ben böyle bir şey söylemiş değilim. Bittabi o, böyle bir fırsatı ganimet bilerek bu yardımları onların aleyhinde kullanmıştır. Yoksa hiç kimse başkasına yaptırdığı eserin altına kendi imzasını atamaz.

Ben, şahsım itibarile dedikoduları çirkin buluyorum. Gerek bana atfen Ali Sami Beyin neşrettiği satırları, gerekse Güzel San'atlar Birliğinin Ali Sami Beye karşı olan ittihamlarını beğenmiyorum. Bu bu-

Sanat havadisleri

Güzel sanatler akademisinde

Martın üçüncü perşenbe günü Güzel san'atler akademisinin ellinci senei devriyei teessüsüdür. Bu münasebetle akademide talebe arasında bir müsamere verilecek ve ellinci senesini idraki münasebetile o gün san'at muhibleri tarafından tes'it edilecektir.

Ve bu münasebetle radyoda müderris İsmail Hakkı Bey san'at hakkında bir konferans verecek, mimar mecmuası da o gün akademiye ait fevkalâde bir nüsha neşredecektir. Gene o gece Güzel San'atler Birliği tarafından Maksimde güzel san'atlar müntesiplerile ailelerine bir balo verilecektir.

Galatasaray

Galatasaray mecmuasının on üçüncü nushası gayet kıymetli makalelerle intişar etmiştir. Galatasaray talebe teşkilâtı birliği akademi şubesi edebiyat ve neşriyat encümeni tarafından neşredilen bu mecmuanın devamı intişarındaki gayret ve münderecatının kıymeti itibarile şayanı tebrik ve tavsiyedir.

Goethe'nin 100 üncü senesinin yıl dönümü

Önümüzdeki martın 22 inci günü dünyanın her tarafında Goethe'nin ölümünün yüzüncü yıldönümü münasebetile tazahurat yapılacaktır. Goethe 1749 senesi ağustosunun 28 inci günü doğmuş ve 1832 senesi martının 22 inci günü vefat etmiştir. O gün İstanbul darülfununda da mü nevverler arasında bir toplantı yapılarak bü büyük şöhretin hayat ve eserleri hakkında konferanslar verilecektir. Bugün hâlâ aramızda ve içimizde yaşayan onun felsefeleridir. Goethe daha ilk gençliğinde ferağatin büyük işaretini ilân etmiş ve insanlığa büyüklüğü ve hakikati aşılamış büyük bir insandır.

Görüş

Ankara'da çıkan Görüş mecmuasının 4 üncu nushası çıktı. Pek kıymetli makaleleri ve şiirleri ihtiva eden bu mecmua hemen hemen memleketimizin yegâne ciddî mecmuası telâkkı edilebilir. Bu nushda Ahmet Hamdi, Ahmet Kudsi Beylerin nefis iki şiri ile Nurullah Ata Beyin Kizbana mektubu, Paul Verlaine hakkında Suut Kemalettin Beyin bir yazısı ve Zeki Faik Beyin yeni ve eski resim hakkında gayet kıymetli ve anlayışlı bir makalesi vardır. Karilerimize bu güzel mecmuayı

Birinci Sahifeden Geçen Yazılar

Mecliste heyecanlı münakaşalr

(Başı 1 inci sahifede)

cağına göre bir sene iki sene. 3 sene evvel tahaddüs etmiş ihtilâfat ne suretle halledilecektir?.

Iktisat ve bütçe encümenlerine göre

Reis Hasan Bey — Efendim İktısat encümeninin mazbatası madde ye yeni bir fıkra ilâvesi şeklindedir. Halbuki bütçe encümeni bu şekli ka bul etmiyor. Eğer iktısat encümeninin teklifini müzakere etmek lâzımsa meseleyi iade etmek icap eder.

Hükûmet tefsir isterken

Bütçe encümeni reisi Hasan Feh mi Bey — Teşviki sanayi kanunu 340 veya 41 tarihinde neşredilmiş olacak. Bugüne kadar vergi verdik, vermedik diye bir vaziyet yoktur. Satış mağazalarından bu resim alınmaktadır. Haliçte bulunan bir fabrikanın mallarını satan Beyoğlundaki bir mağaza elbette bu vergiyi verecektir ve vermelidir. Hükûmetin istediği tefsir bunların kanunun muafiyet hakkındaki maddesinin mefhumuna dahil olup olmamasıdır On sene sonra böyle bir tefsir istiyor.

Hükûmet tefsir isterken iktısat encümeni tadilât yapıyor. Nazarı dikkate alınacak nokta iktısat encümeninin ve bütçe encümeninin mevcut kanun ahkâmile ve tefsir suretile satış mahallerine muafiyetin teşmiline müsait olmadığı noktasında her iki encümenin ittifak etmeleridir. Binaenaleyh biz iktısat encümeninin bu tadil teklifine iştirak etmiyoruz. Ve yerli mevaddı iptidaiyelerimizin menfaatini koruyacak şekilde yeni bir teşviki sanayi kanunu yapılması için de bu münasebetle bir de temennide bulunuyoruz.

Munakeşalar

Refik Şevket Bey (Manisa) — Bütçe encümeninden bir sual soracağım; bir aziz hatasının tashihini hatırlatmak istiyorum. Bütçe encümeni mazbatasında "yüksek Meclise takdimini hükûmetten ehemmiyetle temenni etmektedir" cümlesini kullanıyor.

Hasan Fehmi Bey — Yani encümen temenni ediyor.

Refik Şevket Bey — Gerek encümen, gerek meclis temennide bulunmaz, hükûmete emreder.

"Yaşasın ülemalar,,

Hasan Fehmi Bey — Encümen hükûmetin nazarı dikkatini celbediyor.

Mazhar Müfit Bey (Denizli) — Yaşasın ülemalar; hükûmete emreder.

Müteakiben Reis Hasan Bey her iki mazbata hakkında Meclisin ileri sürdüğü mütaleaları hülâsa etti.

Remzi Bey (Sivas) bu sırada söz istedi. Reis, "takrirleri okutayım ondan sonra lüzum görürsem söz veririm" dedi.

Rüştü Bey (Bursa) — Takrirleri okutunuz. İzahat vereceğim, diye ısrar etti.

Remzi Bey (Sıvas), esas hakkında söz istediğini ifade ederek kürsüye geldi ve dedi ki:

Asıl lâzım olan

— Bu istisna kısmen lâzım, kısmen değildir. Asıl lâzım olan istisna ne gibi şeyler için lâzımdır. Arzedeceğim. Meselâ Kartaldaki Beykozdaki çimento fabrikaları ve Hasköydeki deyirmen mamulâtını şehir dahilinde, bürolarında mal teşhir etmeksizin vaki olan talepleri is'af etmek suretile muamele yaparlar. Teşviki sanayi kanunu demiştir ki; fabrikalar kazanç vergisinden muaftır. Fakat aynı zamanda bu fabrikaların işgal ettiği arazinin hududu dahilinde muaftır. denilmiştir.

Şu halde arzettiğim fabrikalar bu muafiyetten istifade edemeyeceklerdir. Çünkü şehirden saatlerce uzak bir mesafede olanlar şehir dahilinde mamulâtını satamazlar. Bunlar muaf olacaklar mı? Yani teşviki sanayi kanununun istihdaf ettiği maksat bu mu idi.

Encümene iade

Ismail Bey (Şebin Karahisar) — Kanunun tadili müzakere edilecek bir şekilde yani temmül ve nizamnameye muvafık bir şekilde yazılıp getirilmemiştir. Bendeniz de bu hatayı itiraf ediyorum. Bu mesele Meclisin tatilinden evvel encümende müzakere edilmiş ve bütçe encümenine tevdi edilmişti. Müsaade buyrulursa encümene iade edilsin ve nizamnameye muvafık bir şekilde tanzim edilerek heyeti umumiyeye sevkolunsun.

Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) — Madam ki iktısat encümeni mazbatasını geri istiyor. Usulen hiç bir karar arzedilmeksizin geri verilmesi icap eder. (gürültüler).

Süleyman Sırrı Bey (Yozgat) — Mevzuu müzakere bütçe encümeninin mazbatasıdır. Bu mazbata reddedilmedikten sonra iktısat encümeninin mazbatası encümene verilemez.

Tadil edilmemeli

Ahmet İhsan Bey (Ordu) — Beyfendiler, burada söz almış olmamasebep bir noktayi izah etmektir. Teşviki sanayi kanunu erbabı sanayi ve ticarete sanayiin teşviki maksadile 15 sene müddetle verilmiş bir haktır. Bu devletin bir taahhüdüdür. Eğer tadil sözleri böylece devam edip giderse o kanunun menafiine münafi olur. Bu taahhüde istinaden bir çok vatandaşlar milyonlarca liralık fabrikalar kurmuşlardır. Bir çok ecnebi sermayeleri bu kanunun kuvvetile müteşebbislerimize kredi temin ediyor.

Eğer söz söylenecekse o söz kanunun umumi mahiyetine taallûk etmelidir. Yoksa tadil mevzuu bahis olursa büsbütün ecnebi sermayelerinin gelmemelerini mucip olacaktır.

Hayır tadil edilmeli

Zamir Bey (Adana) — Muhterem encümenimiz mazbatasında teşviki sanayi kanununun tadilinden bahsetmiş. Bu mesele hakikaten çok mühimdir. Ve hattâ kanunun tadili çok lâzımdır.

Vaziyet öyle bir şekle girmiştir ki bugün her şeyden evvel devletin büyük iktısadî vaziyeti mevzuu bahistir. Dahili kumaşlarımızı dahilde imal edilmiştir diye seve seve ve göğsümüz kabara kabara giyiyoruz. Fakat itiraf etmek lâzımdır ki meselenin içyüzü öyle değildir. Makineler hariçten geliyor. Hattâ iplik bile boyanmış olarak hariçten gelmektedir. Yerli malı yapağı iplik ve pamuğumuz pek ucuz olarak harice gidiyor. ve orada boyanmış iplik halinde memleketimize geliyor. İşte böyle hariçten gelen eşyayı resimden muaf tutmak hiç te doğru değildir.

Teşviki sanayi kanununun tadili lâzımdır.

Hasan Fehmi Bey — Bravo Zamir Bey, Bravo Zamir Bey..

Zamir Bey (devamla) — Alâkadırlar bumeseleyi memleketin heyeti umumiyesi noktasından tetkik ile meşguldür. Binaenaleyh bu işi tetkikatın ikmaline bırakalım.

Rüştü Bey tekrar kürsüde

Rüştü Bey (Bursa) — Teşviki sanayi kanunu diyor ki: Smai müesseselerle bunların bulundukları arazi ve müştemilâtı müsakkafat, kazanç vergisinden muaftır ve yeni bir kanun çıkıncaya kadar bu hüküm bakidir. (İktısat encümeni bunu tetkik ederken diyor ki:

'Vergiden istisna kaydı hiç şüphesiz muafiyetten istifade eden fabrikalara aittir, satış mahallerine ait değildir."

Demek ki bir şehir civarındaki bir arazide bulunan bir fabrikanın malı fabrikada satılırsa resme tâbi olmayacaktır. Fakat bu mal başkası tarafından şehir dahilinde satılırken resimden muaf olmayacaktır. Bu adalete muvafık değildir."

Müteakıben Tekirdağı meb'usu Mahmut Rasih Bey söz aldı. Fabrikasyon ile satışı ayırmak lâzım geldiğini ve satıştan vergi alınmasının doğru olacağını idia etti.

Bundan sonra muhtelif takrirler reye kondu ve bütçe encümeninin mazbatası kabul edildi. Tefsir talebi reddolundu.

Dört Almana ait tekaüdiye meselesi

Bundan sonra sakıt hükûmet tarafından istihdam edilmiş olan dört Almana ait tekaüdiye ve eytam maaşının verilmesine dair kanun lâyihasının müzakeresine Celâl Nuri Bey (Tekirdağı) söz aldı. Celâl Nuri Bey bütçe encümeninin bu meseleyi mutlak bir karara raptetmekle mükellef olduğunu iddia ederek mukaveleler kanununların fevkindedir. Böyle bir maaş talebinde haklı iseler encümen bu ciheti reddedemez. dedi.

Belediye resimleri

ANKARA, 29 (A.A.) — Büyük Millet Meclisi bugün reis vekili Hasan Beyin riyasetinde toplanmıştır. Belediye vergi resimleri kanununun 31 inci maddesinin tefsiri hakkında ki dahiliye encümeni mazbatasının müzakeresi münasebetile Sırrı Bey (Kocaeli) mevzuu müzakere olan mesele hakkında mazbatada encümen tarafından mütalea beyan edilmemiş bulunduğunu işaret ederek bunun tavzihini talep etmiştir.

Şükrü Bey (Çanakkale) dahiliye encümeni namına izahat vererek meselenin hava kuvvetleri için mübayaa edilerek Eskişehire getirilmekte ve oradan diğer mahallere sevkedilmekte olan benzinlerden belediyece duhuliye resmi istenilmekte ve bu mak satla Standard Oil kumpanyasının Eskişehirdeki depolarına haciz vazedilmiş bulunmasından ileri geldiğini izah ederek kanuna göre mezkûr benzinlerin duhuliye resminden muafiyetine imkân görülmediğini ve mazbatanın da ret mahiyetinde olduğunu söylemiştir. Hasan Fehmi Bey (Gümüşhane) , Kanunun belediye hududu dahilinde istihlâk edilecek maddelere ait olduğunu ve bu itibarla hava dairesince mezkûr benzinlerden bu hudut dahilinde sarfedilecek mikdar için duhuliye resminin verilmesinin tabii olduğunu, ancak havada ve diğer mahallerde sarfolunacak kısım için resim verilmesinin doğru olmayacağını kaydederek; "Bu itibarla mezkûr maddenin tefsirine imkân yoktur." demiştir.

Şükrü Bey (Çanakkale) , Kanunun 35 inci maddesinin buna dair ahkâmı ihtiva eylediğini ve belediye hududu haricinde istihlâk edilecek kısım için resim alınamayacağını söylemiştir.

Refik Şevket Bey, mazbatanın sarih olmadığı noktasına iştirak ettiğini söyleyerek mazbatanın sarih yazılmasını istemiştir. Verilen bir takrir üzerine mazbatanın dahiliye encümeninde iadesi kabul edilmiştir.

Bazı dairelerin baremleri

Müteakıben bazı dairelerin baremlerine dair kanun lâyihaları hakkında bütçe encümeni mazbatasının müzakeresine geçilmiştir.

Evkaf umum müdürlüğünün memurin maaşlarına tevhit [illegible] ne dair kanun lâyihası mezkûr müdiriyet teşkilât kanun lâyihasının meclise arzına ve Ankara şehri imar müdiriyeti memurlarının ücretlerinin tevhit ve teadülü kanun lâyihası mezkûr müdiriyetin muvakkat bulunması itibarile baremin mezkûr müdiriyet memurlarına teşmiline lüzum görülmediği Konya ovası sulama idaresi memurlarına ait baremin mezkûr idare için Nafia vekâletince hazırlanacak yeni teşkilât kanununundan evvel bunun tayinine imkân bulunmadığına; İspirto ve İspirtolu içkiler inhisarı idaresi ile tütün inhisarı memurları ücretlerinin tevhit ve teadül kanunlarının inhisarlar hakkında alınacak yeni karara intizaren tehirine dair mazbata kabul edildi. Meclis cumartesi günü toplanacaktır. Ondan orasını almak kendisi için bir nimettir. Ziyan etmesin diye hatır için alacağız. Biz kazanacak mıyız? Filurya gittikçe rağbetini kaybetmektedir. Burası İstanbula 20 kilometredir. Buraya giden yol iyi olabilir. Fakat bu, kâfî değildir. Mesele vakit ve nakit meselesidir. Buraya modern tesisatı hangi para ile yapacağız? Lüks olursa daha çok mu adam gidecek? Sonra burasının bir mülkiyet meselesi de vardır. Menafiyi umumiyeye hâkim diye biz burasını istimlâk edebilir miyiz? Hakkımız var mıdır? Sonra burası hissedarlı, davalı, ihtilâflı bir yerdir.

Hülâsa bu hesapsız ve yanlış bir iştir.

Belediyenin giriştiği bir çok ticarî işler dava ile neticelendi. Kanalizasıyon, süt işi, Sarayburnu, ekmek işi hep meydandadır. Montekarloya rakabet edeceğiz diye Yıldızı açtık. Montekarlodan para çekelim derken, paramız oraya gitti.

Meclisi âlinizden istirham ediyorum, bu yanlış ve hesapsız işten vazgeçelim. Çocuk bahçesi işine gelince, Esas itibarile iyi bir fikir. Fakat kâfi izahat verilmiş değildir. 30 bin lira ile kaç bahçe ve nereye bahçe yapacağız?

Müteakiben İsmail Şevket B. söz aldı ve dedi ki:

— Bu paranın müsaadesi şehir işlerine değil, mutlaka varidat getirecek bir işe sarfedilmek üzere verilmiştir. Aksi takdirde sarfedilemez. Velev ki varidat getirmese bile İstanbulun bir kapısı demek olan ve memleketimize gelen ecnebilerin gözleri önünde bulunan güzel bir sahilî imar ve tezyin etmiş oluruz. Bütün zevk ve eğlence yerleri. Beyoğlu tarafındadır. İstanbul tarafı halkını da düşünmek lâzımdır.

Mu. iddin Bey cevap veriyor

Bundan sonra Muhittin B. söz alarak muarızlarına birer birer cevap verdi. Dedi ki:

— Bir çok edebiyat yapıldı, hakikatler de söylendi. Size beş senelik programdan şimdi ayni şeye itiraz eden zevatın o vakit altına imza ettikleri fikirlerini okuyayım.

Muhittin B. programın plâja ait kısmını madde madde okudu. Dünkü içtimada plâj işine şiddetle hücum edenler o vakit bu fikrin çok muvafık olduğunu beyan ediyorlardı.

Muhittin B, Mehmet Ali beye, Nazmi Nuri Beye, Tevfik Salim Pş. ya ayrı ayrı cevap verdi. Ve sonra, Tevfik Salim Pş. ya cevap verirken dedi ki:

— Paşa Hz., imalı bir cümle de sarfettiler. Diyorlar ki: Bizim alacağımız kısmı Şükrü B. isminde bir zat tutuyor. Şimdi zarar ediyor. Bizim orayı almamız onun için bir nimettir. Biz de orasını almak istiyoruz. Bu imalı sözlerin ne demek olduğunu izah etsinler, bekliyorum. Ben yedi senedenberi belediyenin başında ve üç senedir de vilâyette bulunuyorum. Elimden 105 milyon lira devroldu. Ben bütün işlerimin bir tek santimine kadar huzurunuzda hesabını vermeğe amadeyim. Daimî kontrolünüz altındayım. Paşa Hz. nin imalı sözleri aynen zabıtlara geçti. Burada matbuat vardır. Onlar kaydettiler. Paşa Hz.nin bu sözlerinde hakkımda bir isnat varsa tamamile iade ederim.

Tevfik Salim Pş. cevap vererek dedi ki:

— Ben ima ile çapraşık sözlerle iş yapan adamlardan değilim. Ben katiyyen ima ile söz söylemedim. Böyle bir zahap hasıl oldu ise tashihini bir vazife telâkki ederim.Ben açık konuşan bir adamım. Sizin bir şeyinizi duyarsam yüzünüze söylemekten çekinmem.

Bu hususta müzakere kâfi görüldü. Muhtelit encümenin mazbatasıreye kondu ve Filurya plâjının istimlâk edilmesi kabul edildi. Celse on dakika tatil edildikten sonra tekrar içtima edildi. Hesabı katî raporunun tetkikine devam edildi. Geçen içtimada tehir edilen maarif faslı için makam namına muavin Nuri B. izahat verdi. Yollar faslı hakkında da vilâyet başmühendisi izahat verdi. Bu fasıllar da kabul edildi.

Raporun mütebaki kısmının müzakeresi bugüne bırakılarak rüznamenin diğer maddelerinin müzakeresine geçildi.

Sıhhî nakil vasıtalarının kifayetsizliği hakkındaik takrire sıhhıye müdürü cevap verdi. Bu esnada belediyenin cenaze otomobili az olduğundan cenazelerin taksilerle taşınmasından şikâyet edildi.

Nazmi Nuri Beyin kar makinesi ve dibağ fabrikaları talimatnamesi hakkında verdiği iki takrir okundu. Münakaşa edildi. Dibağ fabrikaları hakkındaki takrir iktisat encümenine havale edildi. Vakit geç olmuştu. İçtimaa nihayet verilerek bu sabah saat 10 da toplanılmaya karar verildi.

İzmir'de yeni bir mesele..

İZMİR, 29 (Hususî) — Ticaret müdüriyetinde bugün kantariye eşyası ihtikârı etrafında [illegible] lâmlaştılar. Adnan Beyin [illegible]

Dünkü umumî meclis

(Başı 1 inci sahifede)

param vardır. Fakat çok arzu ederim ki plâj işi muvaffak olsun ve ben oraya gidince mahçup olayım. Muhittin Beyefendi derhal beş senelik imar programını ileri sürüyorlar. Halbuki son iktısadi buhran bütün milletlerin programlarını alt üst etmiştir. Beş senelik program bir korkuluk gibi gösteriliyor. Programı derhal değiştirmeli ve plâj hakkındaki maddeyi çıkarmalıdır. Filuryaya kadar yol yapılmışsa bu, oranın kıymetini artırmaz. Sonra buraya sarfedilecek para bize sanki havadan gelecek zannediliyor. Bu şayanı hayrettir. Halbuki bu para bizimdir. Ve borcumuza mahsup edilecektir. Millî paranın böyle bir zamanda buraya sarfedilmesine taraftar değilim. Muhittin B. muhakkak bir su meselesi ile meşgul olmak istiyorlarsa Taşdelen suyunu şehre indirsinler. Eski an'aneye göre, ayran deniz suyu ile değil, çeşme suyu ile yapılır.

Çocuk bahçesine gelince buna da muarızım. Mademki asrî plâj yapılacak, anaları, babaları denizde yıkanırlarken çocukları da kumda oynarlar."

Bundan sonra Nazmi Nuri B. söz alarak bu meseleyi üç noktadan mulâhaza etmek lâzım geldiğini söyledi ve dedi ki:

— Şehrin ana ve öz ihtiyaçları, hizmetleri yapılmamış dururken, plâj yapmak bir amme hizmeti ifa etmek demek değildir. İktısadî noktadan da zararlı buluyorum. Burası belediyeye hiç bir varidat getirmiyecektir. Belediyenin şimdiye kadar giriştiği, asrî fırın, Yıldız kumarhanesi, kanalizasyon, vesaire gibi işler bilâkis belediyeyi zarara duçar etmiştir. Buraya plâj yaparsak bütçeye bâr olacaktır. Şehirde hastahane yol gibi ihtiyaçlar temin edilmeden plâj yapmak doğru değildir. Bir ev yaptırırken evvelâ banyo dairesini değil çatısını örteriz. Çünkü yağmurun altında banyo etmek güzel bir şey değildir.

Plajın yapılması bir çok belediye hizmetlere engel olacaktır. Heyeti umumiyenin bunu katiyen kabul etmiyeceğini biliyorum. Ecnebî seyyah celbi meselesine gelince: Hiç bir seyyah buraya gelince, plâj yapılmamış diye ne medeniyetsiz millet, demiyecektir. Evvelâ mübrem âmme ihtiyaçlarını ifa etmek lâzımdır. Belediyenin giriştiği diğer ticaret işlerinin davaları halâ mahkemelerde sürünüp duruyor. Burası da öyle olacaktır. Önümüze derhal beş senelik program sürülüyor. Programda kabul edilmiş diğer maddeler de vardır. Onları niçin yapmıyoruz? Çocuk bahçeleri meselesine gelince: buna muhalif değilim, kabul ediyorum.

Nazmi Nuri Beyden sonra Galip Bahtiyar B. encümen namına söz aldı. Encümenin noktayi nazarında isabet olduğum müdafaa etti.

Müteakiben Tevfik Salim Pş.söz istedi. Uzun uzadıya Filurya plâjının aleyhinde bulunarak dedi ki:

— Bu işin sonu ne olacak, nasıl işletilecek, yüz bin lira fazla para lâzım , onu nereden bulacağız? İşletince para kazanabilecek miyiz?.. Encümen mazbatasında bize verilen bir iki rakam var. Bunlar katî bir hesap ve netice göstermiyor. Mahallinde yaptığım tetkikata nazaran, halen plâja az kimse gidiyor. Günde iki bin kişiyi geçmiyor.Her Filuryaya giden plâja gitmiyor. Halk sepetlerinde dolmalarını alıp orada, ağaç altlarında oturup yiyorlar. Bu hususta daha etraflı tetkikat yapılabilirdi. Plâja gidenlerin mıktarı resmî hükûmet vesikalarından anlaşılabilir. Biz plâjın bir kısmını mübayaa edeceğiz. Öbür tarafını ne yapacağız? Bizim alacağımız kısım, öğrendiğime göre Şükrü B. isminde bir zatın elindedir. Son senelerde ziyan ettiği de muhak-

Çin - Japon muharebesi ve Rusya

(Başı 1 inci sahifede)

murları ve Mançurideki Japon askeri kumandanlığı tarafından kat'iyen ihlâl edilmiyeceğine dair olarak verilmiş olan teminata tabi tutar.

M. Karahan, M. Hirota'dan Portsmouth muahedenamesine müteallik iki sual sormuş ve bunlar hakkında izahat almak üzere bunları hükûmetine bildirmesini rica etmiştir.

Bu suallerden biri, Portsmuth muahedenamesinin 8 inci maddesine müteallıktir. Bu madde ye nazaran Rusya ile Japonya Mançurideki demiryollarını münhasıran ticarî ve sınaî maksatlarla işletmeği teahhüt etmekte ve bu yolların sevkilceyiş maksadile kullanılmasının Portsmouth muahedenamesinin ahkâmını ihlâl eder mahiyette addeylemektedir.

Portsmouth muahedenamesinin diğer ahkâmı gibi bu maddeye de harfiyen riayet etmekte olan Sovyet hükûmeti, Japonya hükûmetinin ve Japon kumandanlığının da bu maddeye riayet edeceklerinden emin olmak arzusundadır.

İkinci noktaya gelince Sovyet hükûmeti, muhtelif bir takım malûmat almıştır. Bunlara nazaran Japon kıtaatı son zamanlarda Sovyet hududuna civar olan nevahide tahaşşüt etmektedir. Bu ise Portsmouth muahedenamesinin 2 inci maddesine münafidir.

Sovyet hükûmeti Japon hükûmetinden, Japon kıtaatının bu havalideki tecemmuna ait izahat almak arzusundadır.

Japon sefiri, bu hususta Tokyo'ya müstacelen telgrafla müracaat etmek vadinde bulunmuştur.

Orduların vaziyeti

ŞANGHAY, 29 A.A. — Japon topçuları, Çin mevkilerini mütemadiyen bombardıman etmektedir.

İki ordunun vaziyetinde her hangi bir tebeddül vukuuna dair hiç bir haber yoktur.

Japon takviye kıtaatı, yapılan bunca protestolara rağmen beynelmilel mıntakada karaya çıkmakta berdevamdır.

Bugün Japonya'dan Woo - Sung'a gelen Japon kuvvetleri 5000 kişi tahmin olunmaktadır

Çin askerî erkânının almış oldukları son malûmat, Chapei bombardıman neticesinde kadın ve çocuk olarak 4 ilâ 5 bin kişinin telef olmuş olduğunu göstermektedir.

Şanghay vakayii

ŞANGHAY, 2. A. A. — Çin kuvvetleri, şehirde hakim olan gayri müsait şerait hasebile ve Japon tayyarelerinin havadan yaptıkları taarruzlar neticesinde şehir sokaklarının sivil ahali cesetlerile dolu bulunması itibarile işgal etmekte oldukları Kiang Van'ı dün tamamen ve katiyen terk ve tahliye etmişlerdir.

Japon hava taarruzları, şehrin sokaklarında açıkta kalan cesetlerin defnini imkânsız bir hale getirmektedir.

Çinliler, şimdi Kiang Van'ın garbindeki yeni hatlarını ve Japonlar da dün sabah Çinlilerin terkettikleri hatları işgal eylemişlerdir.

Japon kuvvetleri Çinlileri yeni mevzilerinden çıkarmak için taarruz etmişse de bu taarruz dün öğleden sonra akim kalmıştır .

Dün, Japon tayyareleri imtiyaz mıntakası hudutlarının dışında kalan Hang Chov tayyare meydanını tekrar bombardıman etmişlerdir. Atılan bombalar, demiryolu mevkifini yıkmış ve yangın da mütebaki kısımlarını tamamen harap etmiştir.

Mareşal Chang Kai Chek'in hususî tayyare karargâhı da Japon tayyareleri tarafından tamamen harap edilmişse de Çinliler bundan evvel bütün tayyareleri kaldırmışlardı.

Bu arada 11 inci Japon fırkasına mensup 1500 asker, Japon torpito filosunun ateşinin himayesi altında Voosung'a ihraç edilmiştir. Bunlar, yarın Kiang Vardaki Japon hatlarına gönderilecektir. Burada bir mütareke akdinin muhtemel olmadığı kanaati mevcuttur.

Reuter Ajansının muhabiri tarafından sorulan süallere cevap veren, Japon bahriye erkânı İdzuma'nın bayrağını hamil olan gemiyi 4 büyük devletin Tokioda yaptıkları talebe rağmen katiyen uzaklaştırmak niyetinde olmadıklarını telmih edecek cevaplar vermişlerdir.

Muharebe tekrar baş'ıyor

ŞANGHAY 29 A.A. — Çin [illegible] imtidadınca şiddetli muharebeler vuku bulmaktadır.

ŞANGHAY, 2. A. A. — Japonlar bu sabah Çin hatlarını işgal etmişlerdir. Havanın fevkalâde rüzgârlı olması dolayisile Japon tayyareleri Chapei'in bombardımanından sarfınazar etmeğe mecbur kalmışlardır. Fakat Çinlilerin şiddetli mukabelesine oğrayan topçu ateşi devam etmektedir.

Japonlar, 5000 kişi tahmin edilen bir kuvveti bu 9sabah imtiyaz mıntakasına ve Voosung'a ihraç etmişlerdir.

Gene masumlar ölecek

ŞANGHAY, 29. A. A. — Dün öğleden sonra, Şanghay'ın Çinli belediye reisine tevdi edilen Japon erkânı askeriyesinin bir notası,Chang Hai Hang - Chov Chang - Hananikn demir yolu hatları üzerinde devam eden Çin askerî harekâtına önümüzdeki 3 Mart'tan evvel nehayet verilmediği takdirde, Japon kuvvetleri'nin Changhai-Soochov ve Changhai- Hashing arasındaki demir yol hatlarını her iki taraftan takriben ellişer millik bir mesafe dahilinde bombardıman ve temamen tahrip edeceklerini beyan etmektedir.

Japonların bu tehditlerinin ika' ve tatbiki mezkûr hatların tarafeyninde bulunan Çin köyleri halkının can ve mallarını tehlikeye koyacak ve büyük zayiatın vukuuna meydan verecektir.

Chapei-Kiang Van cephesi üzerinde şiddetli bir muharebe devam etmektedir.

İngilizlerin bir tavassutu

TOKYO, 2. A. A.— Mevsuk ve itimad'a şayan bir menbadan bildirildiğine göre, İngilizlerin Şanghaydaki filosunun komandanı Amiral Kelly,, Amiral gemisinde Japon Amirralleri Nomura ve Matsuoka ile Çinli nazırlardan M. Vellington Koo ve 19 uncu Çin ordusu erkânı harbiye reisini birbirlerine tesadüf ettirerek, muhasım kuvvetler komandanlarının bir sulh formülü aramaları için ciddi teşebbüslerde bulunmuştur.

Akim kaldı

ŞANGHAY, 29. A. A. — Japonlar, Çin askerlerinin çekilmesi ve Voosung ile Paochan istihkâmlarının yıkılması hususunda serdetmiş oldukları talepten ferağat etmek niyetinde olmadıklarından, İngiliz amirali Kelley'in teşebbüs ve tavassut ettiği sulh müzakerelerinden hiç bir müsbet netice çıkmamıştır.

Maamafi, müzakerata tekrar başlanacağı ümit olunmatkadır.

Mançuriyi karıştırmamak şartile

TOKYO, 29. A. A. — Selâhiyettar mahafil, Japonya nın mahallen akdedilecek bir yuvarlak masa konferansı vasıtasiyle Çin - Japon ihtilâfını tanzim için diğer devletlerle birlikte harekete geçmeğe hazır olduğunu telmih ediyor.

Japonyanın, Çin kuvvetlerinin rüc'atinden sonra sulh ve sükûnun ecnebî askerleri tarafından muhafazasını kabul edeceği, fakat Mançuri meselesine değil, ancak Şanghaydaki karışıklarla meşgul olacak olan konferansın akdinden evvel Çin askerlerinin geri çekilmesinde ısrar edeceği umumiyetle zannedilmektedir.

Japon hükûmetinin siyasetinin, yapılacak sulhun etraflı bir surette hallini tanzim için alâkadar makamlara mümkün olduğu kadar serbesti ve selâhiyet vermek noktasında temerküz edildiği beyan edilmektedir.

Çin Erkânı harbiyesinden bir zabit yakalandı

ŞANGHAY, 29. A.A. Çin erkânı harbiyesi zabitanından M. Oung, Amerika Konsoloshanesine giderken Japon bahriye silâh endazları tarafından tevkif edilmiştir. Mümaileyhin hamil olduğu, valis, muhtelif müstahkem Çin mevzilerinin vaziyetini ve Çin kıtaatının yerlerini gösterir haritaları ihtiva etmekte idi. Mümaileyhin idam edilmiş olduğuna dair olan şayialar teeyyüt etmemiştir. Kendisinin halen hayatta olduğu zannedilmektedir.

Japonların Lytton komisyonundan beklediği

TOKYO, 29. A. A. — Japon matbuatı, Lytton komisyonunu nyakın olan muvaseleti ekyfiyetini müsait bir surette karşılamakta ve hissine mağlûp olmıyarak vekayii tam bir bitaraflıka tetkik etmesini tavsiye eylemektedir.

Asahi gazetesi, komisyonun Japonların münhasıran Çin militarizmine karşı mücadele etmekte olduklarını, Çin milletine karşı mücadele ettiklerini kabul ve teslim etmesini istemektedir .

1931 de Kore'de vukua gelen hadiseler

TOKİO, 29. A. A. — Mukdenden Rengo Ajansına bildiriliyor: 1931 Haziranında Korede kâin Ouan-Pai-Chan'da vukua gelmiş olan kargaşalıklar dolayisile tahaddüs etmiş bulunan ihtilâf dostane bir [illegible]

Rusya- Japonya

(Başı 1 inci sahifede)

vurmak istemişlerdi. Beyaz Ruslar da âlet ettikleri bu siyaset nihayet birnetice vermedi ve beynelmilel kıtaat Rus topraklarını tahliye ettiler Japonya bu aralık Vladivostok'u işgal etmişti. Ve her devletten sonra ancak -1922 meselesinde burayı tahliye etti.

Rusların Aksayi Şarktaki alâkaları tamamile kendi arazileri olan Sibirya ile Mançuryadaki şimendifer hatlarıdır. Bu şimendifer hatları, Çin le 1924 senesinde imzalanan bir mukaveleye göre, Ruslar ve Çinliler tarafından müştereken işletilecektir Rusya şimendifer güzergâhındaki imtiyazlardan vazgeçmiştir. Şimendiferlerin idaresi de beşi Çinli, beşi Rus olmak üzere bir idare meclisine tevdi edilmiştir. Direktör Rustur. Fakat iki muavinden biri Rus, biri Çinlidir.

İşte Mançuryadaki yeni vaziyet üzerine, Japonlar tarafından askerî nakline tahsisi talep edilen şimendifer hatları bu müşterek idareli hatlardır. Nakledilecek Japon askerleri, Rus hududuna götürüleceğinden Ruslar şüphelenmişler ve Çinlilerle imzalanan mukaveleyi ileri sürerek, evvelâ müsaade etmek istememişlerdir. Dün akşam gelen bir telgrafta Japonların yürüyüş ile hedeflerine varmak için emir aldıkları bildiriliyor. İkinci bir telgraf ta Rusların nihayet şimendifer heyeti idaresinde ki Çinlilerin de muvafakatile askerî nakliyata razı olduklarını bildiriyor. Binaenaleyh askeri nakliyat meselesi belki şimdilik bertaraf edilmiştir. Fakat acaba Aksayı Şarkta bir Rus-Japon ihtilâtı olmayacak mı?

Rusların böyle bir ihtilâttan çekindikleri şüphesizdir. Rus arazisi tecavüze uğramadıkça, Sovyet Rusyanın Aksayı Şarkta Japonlarla bir mesele çıkarmak istemediği anlaşılıyor. Diğer taraftan Japonların Aksayı Şark siyasetlerinin hedeflerinden biri de ergeç Vladivostok'u ele geçirmek olduğu yakın bir ihtimal olarak kabul edilebilir. Bilhassa Mançuryada yerleştikten sonra bu, çok kolaylaşmış görünüyor. Fakat acaba Mançurya ve Şanghay meselesi yüzünden Çinle ilânı harpsiz muharebede ve bazı Avrupa devletleri ve Amerika ile de hali ihtilâfta iken Rusya ile bir mesele çıkarmak istiyor mu? Belki de Japonların Rusyaya karşı cephe alır vaziyet takınmaları 3 martta Cenevrede toplanacak olan Cemiyeti Akvam heyeti umumiyesinde bazı devletler üzerine tesir yapmak maksadına matuftur. Bununla beraber, Aksayı Şarkta bir Rus - Japon ihtilâtını daima yakın veya uzak istikbalin kuvvetli bir ihtimali olarak hesaba katmak lâzımdır.

Ahmet ŞÜKRÜ

Hâmillerle Müzakere

(Başı 1 inci sahifede)

sarını işletmek için eski Reji şirketinin, bir başka sermayedar grupla birleşerek teşebbüsatta bulunduğu da haber verilmiyordu. Diğer taraftan, dün şehrimiz alâkadar mahafilinde, tütün inhisarının bir şirkete verilmesi ihtimali düşünülerek, inhisarların birleştirilmesi mümkün servisleri tevhit edilmekle beraber, Ankaraya nakillerinin gelecek seneye bırakılacağı da şayi olmuştur. Yeknazarda biri birini tamamlar gibi görünen bu rivayetlerin derecei sıhhatinin tesbiti mümkün olamamıştır.

Chanda Koreliler tarafından inşa edilmiş olan bir iskaknalmı tahrip etmeleri sebebiyet vermiş idi.

Korelilerin imdadına koşmuş olan Japon polisleri, Çinlilere karşı mücadele etmek mecburiyetinde kalmış idi.

Bu hadise dolayisile Korede Çin aleyhtarlığı artmış ve Seoul ile Pingehiyang,daki Çinli ahali taarruza uğramış ve bunlardan 37 kişi ölmüş 100 kişi kadar da yaralanmış idi.

Profesör Einstein, Japonyanın aleyhinde

LONDRA, 29.A. A. — Reuter Ajansının Kaliforniyada kâin Pasadenadan istihbarına göre profesör Einstein, telsizle neşredilen bir nutuk irat etmiş ve Çinde muhasamatı terke icbar etmek için Japonyaya karşı boykotaj yapılmasını iltizam eylemiştir.

Maruf fizik âlimlerinden profesör Millikan, cihanda sulhu temin etmek için Amerikanın beynelmilel divana iştirak etmesinin zaruri olduğunu beyan eylemiştir.

Silâh ihracatı

NEVYORK, 29. A.A.— Cornell darülfünunu erkânı, M. Hoover'e bir istidaname takdim ederek Çin ve Japonyaya yapılan esliha ihra-

Mütekaidin, Eytam ve Eramil Maaş Günleri

Üsküdar malmüdürlüğünün maaş günleri

Paşa kapusundaki dairei mahsusada

Birinci Kişe

Asker Dul ve yetimleri
1 2001 — 2150
2 2151 — 2300
3 2301 — 2450
5 2451 — 2600
6 2601 — 2750
7 2751 — 2900
8 2901 — 2050
9 3051 — 3200
10 3201 — 3400
Mülkiye Tekaütleri
12 4001 — 4150
13 4151 — 4300
14 4301 — 4428

İkinci Kişe

Mülkiye Dul ve yetimleri
1 5001 — 5150
2 5101 — 5300
3 5301 — 5536
Askeri tekaütelri
5 1 — 150
6 151 — 300
7 301 — 451
8 451 — 600
9 601 — 700
12 701 — 1121
İlmiye tekaütleri
13 1 — 20

Kadıköy malmüdürlüğünün maaş günleri

Kadıköy Hali içinde

Birinci Kişe

Asker Dul ve yetimleri
1 3001 — 3200
2 3201 — 3400
3 3401 — 3600
5 3601 — 3800
6 3801 — 4000
7 4001 — daha yuukarı
Askeri tekaütelri
8 5001 — 5200
9 5201 — 5400
10 5401 — 5600
12 5601 — 5800
13 5801 — daha yukarı

İkinci Kişe

Mülkiye Dul ve yetimleri
1 1 — 125
2 126 — 250
3 251 — 375
5 376 — 500
6 501— daha yukarı
7 İlmiye yetimleri
Mülkiye Tekaütleri
8 1501 — 1700
9 1701 — 1900
10 1901— daha yukarı
12 İlmiye tekaütler

Eminönü malmüdürlüğünün maaş günleri

Sultanahmet tediye Şubesi (Mülga Düyunu Umumiye Binasındaki Kişelerde)

Birinci Kişe

Asker yetimleri
1 1 — 150
2 151 — 300
3 301 — 450
5 451 — 600
6 601 — 750
7 751 — 900
8 901 — 1050
9 1051 — 1190
Asker tekaütleri
10 5001 — 5150
12 5151 — 5300
13 5301 — 5450
14 5451 — 5680

İkinci Kişe

Hidematı vataniye
1 1 — 47
Peşin maaş
1 1 — 54
Mülkiye yetimleri
1 1 — 50
2 51 — 200
3 201 — 350
5 351 — 543
Mülkiye Tekaütleri
6 3001 — 3150
7 3151 — 3300
8 3301 — 3335

Beyazıt tediye Şubesi (Beyazıtta Mülga Zat maaşlar dairesinde)

Birinci Kişe

Asker yetimleri
1 1191 — 1340
2 1341 — 1490
3 1491 — 1625
Asker tekaütelri
5 5681 — 5830
6 5831 — 5980
7 5981 — 6130
8 6131 — 6280
9 6281 — 6484

İkinci Kişe

İlmiye yetimleri
1 1 — 91
Mülkiye yetimleri
1 544 — 650
2 651 — 800
3 801 — 1008
İlmiye tekaütleri
5 1 — 12
Mülkiye Tekaütleri
5 3336 — 3485
6 3486 — 3635
7 3636 — 3733

Beyoğlu malmüdürlüğünün maaş günleri

Beyoğlu Tediye Şubesi (Galatasaray Lisesi arkasındaki Dairei mahsusada)

Birinci Kişe

Asker Dul ve yetimleri
1 1 — 150
2 151 — 300
3 301 — 450
5 451 — 600
Mülkiye ve ilmiye tekaütleri
6 2001 — 2150
7 2151 — 3200
8 2301 — 2450
9 3001 — 3150
10 3151 — 3300
12 3301 — 3450
Askeri tekaütelri
13 1001 — 1150
14 1151 — 1300
15 1301 — 1450
16 1451 — 1600

Kasımpaşa Tediye Şubesi (Camii kebirde Dairei mahsusada)

İkinci Kişe

Asker Dul ve yetimleri
1 4001 — 4150
2 4151 — 4300
3 4301 — 4500
5 4501 — 4600
Mülkiye ve ilmiye tekaütleri
6 6001 — 6150
7 6201 — 6450
8 5001 — 5150
Askeri tekaütelri
9 5151 — 5300
10 5301 — 5450
12 5451 — 5675

Beşiktaş malmüdürlüğünün maaş günleri

Beşiktaş Tediye Şubesi (Beşiktaşta akaretlerde Cümhuriyet Halk Fırkası binasında)

Birinci Kişe

Asker Dul ve yetimleri
1 1 — 178
2 179 — 356
3 358 — 540
5 541 — 733
6 734 — 871
Mülkiye yetimleri
7 3501 — 3688
8 3691 — 3840
Askeri tekaütelri
9 1601 — 1769
10 1771 — 1964
12 1965 — 2111
13 2112 — 2285
14 2286 — 2361
Mülkiye Tekaütleri
14 5001 — 5165
15 5166 — 5309
İlmiye
15 6001 — 6009

Fatih malmüdürlüğünün maaş günleri

Eski Fatih tediye şubesi: (Mülga Duyunu umumiye binasındaki şubelerde)

Birinci Kişe

Asker yetimleri
1 1 — 184
2 185 — 379
3 380 — 570
5 571 — 773
6 744 — 972
7 973 — 1146
Mülkiye Tekaütleri
7 8201 — 8212
8 8213 — 8390
9 8548 — 8549
10 8550 — 8578
Merkez mülkiye tekaütleri
10 8960 — 8998
Avans
10 1 — 37

İkinci Kişe

Mülkiye yetimleri
1 6701 — 6892
2 6893 — 7058
Merkez mülkiye yetimleri
2 2341 — 2377
3 2378 — 2500
Asker tekaütleri
3 3501 — 3581
5 3582 — 3761
6 3762 — 3948
7 3949 — 4127
8 4128 — 4282
İlmiye tekaüt ve yetimleri
8 9801 — 9827
9 9828 — 9938

Samatya tediye şubesi: (Samatyada Sulu manastırda maliye şubesi bitişiğinde)

Birinci Kişe

Asker yetimleri
1 1147 — 1338
2 1339 — 1535
3 1536 — 1725
5 1726 — 1931
6 1932 — 1942
Mülkiye tekaütleri
6 8579 — 8740
7 8741 — 8925
8 8926 — 8959

İkinci Kişe

Mülkiye yetimleri
1 7069 — 7251
2 7252 — 7390
Askeri tekaütelri
2 4283 — 4329
3 4330 — 4506
5 4507 — 4672
6 4673 — 4853
7 4854 — 5038
8 5039 — 5074

Eyup tediye şubesi: (Eyüp maliye şubesi binasında)

Birinci kişe

Asker yetimleri
1 1943 — 2131
2 2132 — 2313
3 2314 — 2340
Mülkiye yetimleri
3 7391 — 7535
5 7536 — 7766
Asker tekaütleri
5 5075 — 5111
6 5112 — 5280
7 5281 — 5462

1 — Köy ve nahiyelerde ikamet edip meşyü harekete mutkedir olmamasından, veya makbul bir mazeret zuhur etmesinden dolayi merkezi kazaya bizzat gelemiyecek olanlarla merkezi kazada ikamet ettiği halde buna mümasil sebepler tahtında bizzat malsandığına müracaat edemiyecek olanların maaşlarının mutemetlerine verilebilmesi için evvel emirde bunların bir istida ile müracaat ederek mütemet tayin etmeleri ve bu istidaya kendi tatbik mühürlerinden başka mutemedinin de imza veya mühürünün mevzu bulunması ve bu imza ve mühürlerin sahibi maaş ile mütemedinin ait olduğu köy veya mahalle ihtiyar heyeti ile maaş sahiplerinin ikamet ettiği veya merbut bulunduğu mahalle ihtiyar heyeti ile maaş sahiplerinin ikamet ettiği veya merbut bulunduğu mahallin zabita amiri tarafından da, tasdik edilmesi lâzımdır. Bunlara ait maaşat bu şekilde tanzım ve malsandığına tevdi olunacak müsaddak istida üzerine maaş cüzdanile müracaat edecek mütemetlerine verilebilecektir.

2 — Münhasıran Asker tekaütlerinin yukarıdaki maddede zikrolunan mutemet tayini istidanameleri bulunduğu mahallin askerlik şubeleri tarafından tasdik edilecek ve bunlardan ihtiyar heyeti ile zabita amirinin tasdikli varakası istenilmiyecektir.

Tarihî Tefrika: 63

Sabatay Zevi

Nakleden: R. N.

Sabatay Zevi macerasının felâketli neticesine doğru gidiyordu

İnsan, ölümünü yakında görürse ne pahasına olursa olsun son çareye müracaat eder değil mi?

Onun bu ânî hareketi karşısında, kendisini yakalayarak öldürmek için takip edenler ne yapacaklarını şaşırmışlar, artık yerlerinden kımıldayamıyorlardı!.. Nehemya artık müslüman olmuştu. Onun yahudilerle, hele "Mesih" in cemaatile ne alâkası kalmış olabilirdi? Binaenaleyh Nehemya artık, kendisini ihata eden müslümanlarm arasında istediği emniyeti bulmuş demekti. Kendisini bu emniyet ve selâmet için de bulan Nehemyanın sesi yükseldi. Padişahın huzuruna götürülmesini, orada sahte "Mesih" in mahiyetini padişaha bizzat arzetmek için müsaade edilmesini istiyordu!.

Sabatay Zevinin adamları bunu işittikleri zaman artık hiç bir şey yapamıyacaklarmı görüyorlar, vekayi kendilerini nereye sürüklerse ister istemez buna katlanmaktan başka çare kalmadığını anlıyorlardı!.

Nehemya kendisini isticvap eden alâkadar makamlara, Sabatay Zevi namında bir sahtekârın şöhretine inanarak uzun bir seyahate katlanmak suretile Lehistandan buraya kadar geldiğini, fakat bu adamı gördükten sonra mahiyetini anlayarak onun yalancılığı hakkında hiç bir şüphesi kalmadığımı uzun uzadıya anlattı.

suretle felâketli neticesine doğru gidiyordu!..

Nehemyanın müslüman olması ne dereceye kadar samimî bir hareketti?. Her insan hayatını tehlikede, ölümü pek yakında görüp hissettiği zaman ne pahasına olursa olsun son çareye müracaat eder değil mi? Nehemya da kendisinin Sabatay taraftarlarının elinde öldürüleceğini anlayınca canmı kurtarmak için mi müslüman olmuştu?.. Maamafih Nehemyanın ölümden korkmayacak kadar metanet sahibi olduğu söyleniyor. Nehemya sonra tekrar Lehistana avdet etmiş ve gen eski dinine dönmüştür. Tekrar yahudi olduktan sonra söylendiğine göre Nehemya Geliboluda müslüman oluşunu mahza sahte "Mesih" in mahiyetini anlatmak için yaşamak imkânını elde tmek maksadına atfederek bu suretle de yahudiliğe hizmet etmek gayesini takip ettiğini iddia eylemiştir.

Maamafih Nehmyanın harektinde daha başka ruhî bir âmil de aranabilir: "Mesih" in gelceğine kani olan ve bunu ilân etmiş bulunan bir adam nihayet "Mesih" denilen birisile karşılaştığı zaman onun hakikî "Mesih" olduğunu görerek uğradığı derin inkisarı hayal neticesi ümitsizliğe kapılabilir ve

bir tarafa bırakarak

başka bir dine intisap edrek kendisine başka bir muhit arayabilir. Nehemyanın hareketinde, her şeye rağmen kalben çocuk kalmış ve uğradığı inkisarı hayalin karşısında böyle ümitsizliğe kapılmış bir adamın haleti ruhiyesini görmek belki kabildir..

Ne olursa olsun, Nehemyanın tekrar Lehistana dönerek yahudi olduktan sonraki hayatı hiç iyi geçmemiştir. Lehistandaki yahudiler artık kendisine itibar göstermemiş, o da uzun seyahatlere katlanarak oradan oraya, memleket memleket dolaşmağa mecbur kalmıştır. Belki de giderek son nefesini Kudüste vermeği isterdi. Fakat bunu da yapamamıtşır. Hayatının son zamanlarında "Serseri yahudi" gibi oradan oraya dolaşırken karnını doyura bilmek için dilendiği de rivayet edilmektedir. Jakop Namirof nammı alarak perişan bir hayat geçiren âlim ve esrarengiz "Kab ' a vâkıf olan Nehemyanın bu perişanlık tesirile aklı ve şuuruna halel gelmiş olduğu da söylenmektedir. Hayatının son zamanlarını nasıl geçirdi ve nasıl öldü?. Nerede ve ne vakit dünyadan gitti? Bu na dair kat'î malûmat mevcut değildir. Yalnız muhakkak olan bir şey varsa o da şudur: Sabatay Zevi kendisinin nasıl "Mesih" olduğunu iddia etmiş ise Nehemya da sefalet ve perişanlıkla nihayet bulan hayatının son zamanlarında kendisini İsrail peygamberlerinden ileri gelen bir sima olduğunu iddia eidp durmuştur!..

Bazıları Nehemyanın 1682 de, bazıları da 1696 senesinde dünyadan gittiğini söylemiştir. Fakat muhakkak olan bir şey varsa bu mühim adamın ve fatı tarihinin kat'îyyetle malûm olmadığıdır.

Osmanlı padişahı dördüncü Mehmet bu sıralarda Edirnede bulunuyor, vaziyetten endişe ediyordu. Padişahın bu endişesi ne haricî bir düşmanın tecavüzlerinden, ne de dahilde yeniçerilerin yeni bir isyanından ileri gelmiyordu. Dördüncü Mehmedi düşündüren şey başka idi. Hariçten düşman tecavüz etse ve yahut dahilde yeniçeri isyanı çıksa bunlarla uğraşmak kolay olurdu. Çünkü mücadele edilecek şey ortaya çıkmış bir halde bulunurdu. Halbuki padişahı düşündüren şey böyle değildi. Türkiye hudutları dahilinde yaşayan bir yahudi kütlesi vardı. İşte bu kütle için için kaynıyor, bütün dünyadaki yahudiliği kurtarmak iddiasile kendisinin "Mesih" olduğunu söyleyen bir adam Geliboluda kaleye hapsedilmekle beraber bu mahpusu görmek için tehacüm edenler yalnız Türkiyedeki yahudilerden ibaret kalmıyordu. "Mesih" i ziyaret için her taraftan akın eden yahudilerin mikdarı git gide padişahı düşündürecek bir dereceye çıkmıştı. Almanya, Lehistan, Felemenk, İtalya, Venedik gibi Avrupa merkezlerinden gelen ziyaretçilerin adedi bir taraftan artarken Selânik, Halep, Kudüs, Mısırdan, İzmirden gelen yahudi kütlelerinin de hesabı malûm değildi. Bununla da kalmıyor, İran içlerinden, İsfihan ve Tahrandan da Geliboluya yahudiler geliyordu.

Bu ne idi?. Yahudilik âlemi yoksa seferberlik mi yapıyordu?. Her taraftan yahudiliğin ileri gelen erkânı geliyor, sonra bunları diğer yahudiler takip ediyordu. Bu ne demekti?. Seferberlik halinde bir ordu mu?. Silâhsız, fakat ileri hareketine hazırlanan bir ordu!..

(Devamı var)

Poliste

Bir Ermeni Kendini astı

Yüksek Kaldırım'da Minahyan hanında 38 numaralı odada oturan Erzurumlu 35 yaşlarında seyyar kitapçı Agop oturmaktadır.

Ağop on günden beri hasta yatmaktadır. Agobun dün sabah odasın dan çıkmadığını gören han kapıcısı Manuk odaya girmiştir. Manuk, Agobu odasında tavana asılı olarak görmüş ve polise haber vermiştir.

Tahkikata başlanmıştır.

Bir ceset bulundu

Silivride Korkalık köyünde oturan Sava on günden beri ortada yoktu. Cesedi hat üzerinde bir kuyuda ölü olarak bulunmuştur. Tahkikat yapılıyor.

Huvarda kadın

Beyoğlunda bir barda Mehlika isminde sarhoş olan bir kadın aşka gelerek bira bardağına bir yumruk vurmuştur.

Mehlikanın sağ bileği kesilmiş ve fazla kan da sayi etmiş, ifadeye gayri muktedir bir halde hastaneye kaldırılmıştır.

Küçükler de kan kırmızı oldu

Çıtğaloğlunda bir lokantada çırak 12 yaşında Ahmet ile 17 yaşında Enver kavga etmişlerdir.

Ahmet, bıçakla Enveri tehlikeli surette yaralamıştır.

Rami hırsızları

Rami civarında hayvan hırsızlığı yapanların bir kısmı daha yakalanmıştır.

Bunlardan kasap Hüseyin efendinin zevcesi Meliha Hanım da yakalanmıştır.

Yangın başlangıcı

Kumkapıda Tavşan mahallesinde celep Fehmi efendi sobayı fazla yakmış, soba tutuşmuştur. Yetişilerek sirayetine meydan verilmeden ateş bastırılmıştır.

Kar topu

Arnavut köyünde Akıntı burnunda garson Niko ve Feyzi arabacı Muharremi kar topuna tutmuşlardı. Muharrem kulağından ağır surette yaralanmıştır.

Kari sütunu

Çengelköyde bozuk bir yol

Çengel köyünde Bekâr deresi caddesinde bundan sekiz ay evvel bir sahibi hayır birçok masraflarla köyün yegâne içilecek suyunu temin eden boruları yenilemiş, her sene sudan sıkıntı çeken Çengelköy ehalisine bir hizmette bulunmuştu. O vakit açılıp kalan yollar elân tamir ettirilmemiş ve bu yüzden esasen dar olan bu yoldan araba ile hastalarımızı nakil ettirememekteyiz. Daha feci maâzallah bir yangın vukuunda itfaiye giremiyeceği gibi iki yüz eve garip bir mahalle yanmak tehlikesinde kalacağından bu yolun bir an evvel tamiri husunun makamatı aiderinin nazarı dikkatini celbetmenizi rica ederim.

Çengelköy Bekârderesinde No. 10
Mehmet Ziya

Fenerler rüsumu

İktısat Vekâleti, Fenerler rüsumu için yeni bir lâyiha hazırlamaktadır. Fenerler İdaresi Umum müfettişi M. Dedya Paris'ten gelerek Vekâletle bu hususta müzakeratta bulunmak üzere Ankara'ya gitmiştir. Şimdiki fenerler rüsumunun Türk vapurları için tahfih edileceği ve umumiyetle mevcut rüsumda tadilât yapılacağı haber alınmıştır.

Bugün gelecek seyyah

Bugün Roterdam vapurile şehrimize 200 kadar seyyah gelecektir.

Baro albümü

İstanbul Barosu, avukatların bir albümünü tabettirmektedir. Albüm, her avukatın resmini ihtiva etmek üzere mart sonunda intişar edecektir. Baro, 2 senede bir, böyle bir albüm neşretmektedir.

Ittihadı Millî
TÜRK SİGORTA ŞİRKETİ
Harik ve hayat üzerine sigorta muameleleri icra eyleriz.
Sigortaları halk için müsait şeraiti havidir.
Merkezi idaresi: Galatada Ünyon Hanında
Acentası bulunmayan şehirlerde acenta aranmaktadır.
Tel: Beyoğlu : 4887

Yangın Hayat Nakliye Kaza Otomobil
ANADOLU
SİGORTA ŞİRKETİ
Teşkilâtı tamamen Türktür Müessisi İş Bankasıdır
ADRES: 4 üncü Vakıf Han | Telefon: 20531 | Telgraf: İmtiyaz

Mutaf tezgâhları satış ilânı

Beykoz Debağat ve kundura Fabrikaları Müdürlüğünden:

Gayet kuru gürgenden sağlam olarak yapılmış 60-80 tam takım Mutaf tezgâhları gerek toptan gerek perakende ve ehven fiatla satılıktır. Martın nihayetine kadar Fabrikaya müracaat olunması.

Istanbul Evkaf müdüriyetinden:

Tamamı (74) metre (50) santim terbiinde bulunan Bahçe kapısında Hobyar mahallesinde Hamidiye caddesinde Dördüncü Vakıf han karşısında şekerci Hacı Bekir ticarethanesi mukabilinde köşe başında atik 18-20 cedit 81-1 No lı elyevm silâhçı dükkânı olarak istimal olunan bilâ hava dükkânın dört hisse itibarile bir hissesi satılmak üzere (22/2/932) tarihinden itibaren dört hafta müddetle ve kapalı zarf usulile müzayedeye konulmuştur. Talip olanların (525) lira depozito akçesile teklif mektuplarını usul dairesinde yevmi ihale olan (28 mart) pazartesi günü saat on beşte Çemberlitaşta İstanbul Evkaf müdüriyeti binasında müteşekkil idare encümenine tevdi eylemeleri ilân olunur. (638)

Gedikpaşa'da Jandarma satın alma komisyonundan:

Kaputluk kumaşı ambarımızdaki mevcuttan verilmek ve kürkü ile imaliyesi müteahhidine ait olmak üzere bin beş yüz adet kürklü kaput imaliyesi kapalı zarfla münakasaya çıkarılmıştır. Münakasası senei haliye martının on altıncı çarşamba günü saat on beşte yapılacaktır. Taliplerin şartname ve nümuneyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için teklifname ve teminatlarile beraber mezkûr günün muayyen saatine kadar komisyonumuza müracaatları. (679)

KOCATAŞ

SUYUNU ve GAZOZUNU

BAKKALINIZDAN, SUCUNUZDAN ARAYINIZ.

Her yerde fiatı evinize teslim damacanası 50 kuruştur.
Kurşun mühürlere, bandrollara dikkat ediniz.
Müracaatlar: Galata, Fermeneciler 100-1. Tel. B.O. 549.

Serbest antropoloji dersleri

TIP FAKÜLTESİ REİSLİĞİNDEN:

Bir kaç gün evvel ilân edilmiş olan serbest antropoloji derslerinin 1 Mart 1932 salı günü saat 14 te değil 16 da başlıyacağı tashih olunur. (786)

PERTEVNİYAL VAKFINDAN:

Köprübaşında Valde hanı tahtında 9 No. mağaza 3 sene müddetle.

Köprübaşında Valde hanı tahtında 6/1 No. odalar 3 sene müddetle

Köprübaşında Valde hanı derununda 17/16 No. mağaza 3 sene müddetle.

Şişlide İzzetpaşa sokağında Valde apartmanının 8 No. dairesi 1 sene müddetle.

Balâda muharrer emlâk pazarlık suretile müzayedededir. Talip olanların bir ay zarfında İstanbul Evkaf müdiriyetinde Pertevniyal idaresine veya encümene müracaat etmeleri. (778)

Istanbul Belediyesi ilânları

Kapalı çarşıda bedesten kapısında 12 numaralı dükkân kiraya verilmek üzere açık müzayedeye konmuştur. Talip olanlar tafsilât almak için her gün Levazım müdürlüğüne ve ihale günü olan 21-3-932 pazartesi günü de 4 lira 50 kuruşluk teminat makbuz veya mektubu ile saat on beşe kadar Daimî Encümene müracaat etmelidirler. (787)

Istanbul Evkaf müdüriyetinden:

Alemdağı Sultan çiftliği civarında (780) kantar odun eşçarı (5 Mart 932) cumartesi günü saat on dörde kadar müzayedeye vazedilmiştir. Talip olanların yevmi mezkûrde veyahut daha evvel İstanbul Evkaf Müdüriyetnde Orman ve Arazi İdaresine muracaatları lüzumu ilân olunur. (773)

Beşiktaş Mal Müdürlüğünden:

Beşiktaşta Dolmabahçesarayı karşısından Vişnezadeye çıkan yokuş civarında Ahmet Turani Ayazma mahallinin 61 lira bedeli sabıklı kır kahveciliğinin bir ay müddetle icarı 16-3-932 çarşamba günü saat 15 te ihale edilmek üzere müzayedeye konulmuştur. Taliplerin yüzde yedi buçuk teminat akçasile Mal Müdürlüğünde müteşekkil komisyona müracaatları. (695)

Büyük Tayyare Piyangosu

12.ci TERTİP 2.ci KEŞİDE

11 Mart 1932 dedir

Büyük ikramiye: 35,000 liradır

Ayrıca bir de 20,000liralık mükâfat

Öksürenlere: Katran HAKKI EKREM

Artık Hanımlarımız İçin Modayı Takip Müşkülatı Kalmıyacaktır

İPEKİŞ Bu mes'eleyi Kökünden Halletti

"İPEK İŞ" kurulurken şu mühim noktayı esaslı surette nazarı dikkate aldı: Dünya moda cereyanlarını günü gününe takip etmek...

İPEKİŞ

Bu maksatla yüksek mütehassısların idare ettiği hususî bir büro tesis etmiştir. Bu büronun bütün meşgalesi, dünya moda cereyanlarını adım adım takip ve PARİS'te çıkan her yeni modayı burada derhal tatbik etmektir.

İPEKİŞ moda bürosu

Dünyanın en büyük ipek fabrikaları ve Parisin en büyük moda müesseseleri ile çok yakından temas hasıl etmiştir.

Yüzlerce tecrübeden Sonra...

İPEKİŞ Avrupa kumaşları derecesinde, hatta onlardan daha iyi cins kumaş yapmaya muvaffak olmuştur.

Pek Yakında Göreceksiniz!

Kumbara Sahipleri..

1 mart tarihine kadar tediyatınız yekûnu:

Asgarî **5 Lira** Olmalıdır

Asgarî 5 lira tediyatı olan Bütün kumbara sahipleri

2500 lira mükâfatlı

1 nisan kur'asına iştirak edecektir

Türkiye Iş Bankası

İstanbul
Esnaf Bankasından

İstanbul Esnaf Bankası hissedarını 31-3-932 tarihine müsadif perşembe günü saat 14 te Bankanın 4 üncü Vakıf Hanındaki merkezinde fevkalâde ve alelâde surette inikat edecek heyeti umumiyeye davet olunur.

Alelâde heyeti umumiye rüznamei müzakerat:

1 — Meclisi idare ve murakıpler raporu kıraati,

2 — Bilânçonun kıraat ve tasdiki ve murakıplerle Meclisi idare azalarının ve müdürün ibrası,

3 — Meclisi idare azasile murakıpler yerine yenilerinin intihabı,

4 — 1932 senesi için Meclisi idare azasının hakkı huzurlarile murakıp tahsisatının tayini,

Fevkalâde heyeti umumiye ruzname müzakeratı:

1 — Sermaye vaziyetinin tetkiki. Ticaret kanununun 371 inci maddesi ahkâmına tevfikan hamiline muharrer hisse senedatı sahipleri hisselerini nihayet 21-3-932 pazartesi akşamına kadar hisse senetlerini veyahut hisse senetlerinin mevdu bulunduğu Banka makpuzunu bankamız veznesine tevdi ile ita olunacak dühuliye varakasını almaları iktiza eder.

İLÂN

Bulgaristan'ın Petriç, Nevrekop Zarlık, Mahrumya, Mustafa Paşa, Cumai Balâ vesair mahallerinde Teşrinievel 912 tarihinden evel hic retle emlâk ve arazi bırakmış olan Türklerin tapu ve veraset senetlerine müstenit hakları olanlar Bulgaristan Avukatlarından Mösyö İngilizof tarafından bilvekâle takip ve temin olunur, bu vaziyette olan lar Galatada, Mehmet Ali Paşa hanında 43 numerolu yazıhaneye müracaat etsinler.

ZAYİ — Kadıköy Malmüdürlüğünden aldığım Babam merhum Kadri Beyden tahsis edilen aylık cüzdanı, berat ve nüfus tezkeremle yalnız bunlara mahsus mühürümü kaybettim. Yenisini alacağım hükmü yoktur. Sabıka Kadri.

Askerî fabrikalar ilânları

Kırıkkale için bir dahiliye mütehassısı doktora ihtiyaç vardır. Ayda 170 lira ücret verilecektir. Arzu edenlerin vesikalarile beraber fabrikalar baş hekimliğine müracaatları. (552)

SEYRİSEFAİN

Merkez acenta: Galata Köprü başı B. 2362. Şube A. Sirkeci Mühürdarzade han 2. 3740.

MERSİN POSTASI (KONYA) 4 Mart Cuma 10 da İdare rıhtımından kalkar. Mutat iskelelerden maada avdette Edremit'e de uğrar.

Dr. Celâl Tevfik

Zührevî ve idrar yolu hastalıkları mütehassısı: Sirkeci, Muradiye caddesi No. 35. Her gün saat 14-18.

ZAYI — Otomobilimin 1145 numerolu ön plâkası zayi olduğundan yeni numara almak için müracaat edilmiştir. Bulanların polis altıncı şubeye plâkayi teslim etmeleri rica olunur.

Çorlu İcra Memurluğundan: Aleko Panciri ve Dimitri Vasniyakos Efendilerin Fatma ve Nakiye hanımlarla Emir Zade Halit bey zimmetindeki alacaklarından dolayı mahcuz Çorluda kâin (Pınarbaşı) namile maruf çiftliğin Emlâk kısmının 48 sehim itibarile borçluardan Halit Beye ait 24 sehim ve Fatma Hanıma ait 3 sehmi ve Nakiye Hanıma ait 7 sehmi ve arazi kısmının 16 hisse itibarile mumaileyh Halit Beye ait sekiz hissesi ve Fatma Hanıma ait 2 hissesi ve Nakiye Hanıma ait 3 hissesi 30 gün müddetle ihalei eveliye ilânına konmuştur.

Mezkûr çiftliğin emlâk kısmına ait ebniyesi halen 2 binadan mürekkep olup bunlardan ahşap bina, bir oda 1 ahır ve 1 sayayı havidir. Diğer kâğir bina 1 anbar 1 oda 1 mutbağı havi olup üzeri kiremetlidir. Mer'a kısmında tahminen 130 haneden ibaret muhacır ikamet etmektedir. Bu kısmdan (Paşa köyü) deresi geçer. Tapu kaydında yazılı malûm ve muayyen hudutlar ile mahdut olup emlâk kısmı sekiz bin arşın mıkdarında ve arazi 4950 dönüm tarladan ve 6000 dönüm mer'dan ibarettir. Emlâk ve araziye ait hisselerin mecmuuna ait kıymeti muhammene 27,000 liradır. Talip olanların kıymeti muhammenenin yüzde onu nispetinde pey akçelerini müstashiben ve 931-140 dosya numarası ile 2-4-932 tarihine tesadüf eden cumartesi günü saat 14 ten 16 ya kadar bizzat veya bilvekâle müracaatları ve fazla malûmat almak isteyenlere dosyasının irae edileceği ilân olunur.

MÜHİM İLÂN

SOUPLEX
Souplex-Platine
BEYNELMİLEL
(İNTERNATİONAL)

Meşhur tıraş bıçakları piyasamıza gelmiştir ve her yerde satılır.

ZAYİ MÜHÜR

Yalnız takaüt maaşım için gerek doğrudan doğruya ve gerek bilvasıta kullanmakta olduğum Mührümü zayi ettim. Diğer işlerim için daima ve bilâ istisna imzamı kullanmaktayım. Yeni mühür hâk ettireceğim. Eskisinin şimdiye kadar aldığım maaşlar hariç olarak gerek maziye gerek hâle ve gerek istikbale ait hiç bir husus için de hükmü olmadığını ve olamıyacağını ilân eylerim.

Muallim
Miralay SAFFET

3 üncü Kolordu ilânları

K. O. ihtiyacı için 14,250 kilo yatak ve yastık otu kapalı zarfla alınacaktır. İhalesi 22-3-932 salı günü saat 15 te komisyonumuzda yapılacaktır. Taliplerin şartnamesini almak ve nümunesini görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak edeceklerin de teminat ve teklifnamelerile vakti muayyeninde komisyonumuza müracaatları. (103) (782)

* * *

Asekrî müze binası tamir edilecektir. Pazarlığı 2-3-932 çarşamba günü saat 15 te komisyonumuzda yapılacaktır. Taliplerin şartname ve keşifnamesini almak üzere her gün ve pazarlığına iştirak etmek istiyenlerin yevmi muayyeninde komisyonumuza müracaatları. (97) (738)

Gülhane hastanesi üroloji muallimi

Dr. Fuat Kâmil

Avrupa tetkik seyahatinden avdet etmiştir. Telefon 20902.

Adres: Babiâli - Türk Ocağı sırası Süreyya bey apartımanı.

ZÜMRÜT PİRLANTA VE İNCİ SATILIYOR

İstanbul mahkemei asliye birinci ticaret dairesinden: Felemenk Bahrisefit bankasına merhun olup mahkemece satılmasına karar verilmiş olan muhtelif kratta nadide ve çok kıymettar çıplak pırlanta taşlarile zümrüt, inci ve mamul pantatif, iğne ve küpeler 2 Mart 932 tarihine müsadif çarşamba günü saat 13 ten itibaren kapalı çarşıda Sandal Bedesteninde satılacağından talip olanların yevm ve vaktı mezkûrde mahallinde hazır bulunmaları ilân olunur.

İstanbul beşinci icra memurluğundan: Ahmet beye 990 lira ile masarif ve faiz vermeğe borçlu Kasap Tanaş efendinin mahcuz 3242 lira kıymetinde bulunan müsteena seraskeri sabık Hasan Rıza Paşa vakfından Tatavlada Akatca sokağında bir mükerrer cedit 90 ve Nal bant sokağında 75 No. lu atik 139 zira 18 parmak miktarında mukaddema bir kıta arsa elyevm ikişer kattan ibaret olup müteaddit odaları ve mutbah ve kuyu ve sarnıç ve helâları kârgir olanın kiremitlik üstünde tahta tarasayı muhtevi iki bap hane ikinci açık arttırmaya konulmuştur. Şartnamesi divanhaneye talik edilmiştir. İşbu iki bap hane birinci arttırma neticesinde 1300 lira bedel ile talibi uhtesindedir. 2 inci arttırması 26 Mart 932 tarihine müsadif cumartesi günü saat 14 ten 16 ya kadar İstanbul 5 inci icra dairesinde açık arttırma ile satılacaktır. Arttırmaya iştirak için yüzde 10 teminat akçası alınır. İhale tarihinden itibaren işleyecek vergi ve sair rüsüm müşteriye aittir. Hakları tapu sicillerile sabit olmayan ipotekli alacaklılarla diğer alacaklıların irtifak hakkı sahiplerinin bu haklarını ve hususile faiz ve masarife ait olan iddialarının ilân tarihinden itibaren 20 gün için de evrakı müsbitelerile bildirmeleri lâzımdır. Aksi taktirde hakları tapu sicillerile sabit olmayanlar satış bedelinin paylaşmasından hariç kalırlar. Alâkadarların icra ve iflâs kanununun 119 uncu maddesi hükmüne göre tevfiki hareekt etmeleri ve daha fazla malûmat ve tafsilât almak isteyenlerin 931-1750 dosya numarasile Memuriyetimize müracaat etmeleri ilân olunur.

Beyoğlu icra riyasetinden: İstanbulda Eminönünde Dirlik sokağında 59 numaralı mağazada mobilya ticaretile müştegil "Leon Şalom" efendinin konkordato talebile vaki müracaatı üzerine icra kılınan tetkikat neticesinde konkordato talebinin nazara alınmasına ve icra ve iflâs kanununun 278 ve 279 uncu maddeleri mucibince borçluya iki ay müddet verilmesine ve Galatada Osmanlı Bankası karşısında Danüp Sigorta Hanında 1 numarada Avukat Refet Beyin Komiser tayinine ve işbu mühletin ilânile icra dairesi ve tapu sicil numerolarına bildirilmesine karar verildiği ilân olunur

Sinema -Tiyatro

Bugün akşam Saat 21,30 da

MÜŞKÜL İTİRAF

Facia 5 perde

Yazan: M. A. ve Otto Hasse Tercüme eden: Nabi Zeki.

İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosu

Tenzilâtlı talebe ve muallimin gecesi.

3 mart perşembeden itibaren

YALOVA TÜRKÜSÜ

RAŞİT RIZA TİYATROSU

Bugün akşam saat 21,30 da *Bahar Hastalığı, vodvil* 3 perde. Yazan: Reşat Nuri Bey.

Çarşamba akşamı KADIKÖY SÜREYYA sinemasında: AKTÖR KİN.

ECONOMOU OPERET HEYETİ

Fransız Tiyatrosunda

Bu akşam saat 21,30 te *Horo tis Tihis.* Yarın akşam talebi umumî üzerine *Tchin Tchi La.* Perşembe akşamı *Gynekes, Gynekes.* Pek yakında *Ta 5 Bouboukia.*

İstanbul asliye mahkemesi birinci ticaret dairesinden: Tamamına üç bin lira kıymet taktir edilen İstanbuldaŞeyh MehmetGeylâni mahallesinde Balık pazarında Meyhane sokağında kâin atik 3 cedit 7 No. lu dükkânın müflis Sokrat Silvestros efendiye ait yüz yirmi hisse itibarile kırk üç hissesi bu kere açık arttırmaya vazedilmiş olup 20 Mart 1932 tarihinde şartnamesi divanhaneye talik edilerek 4 Nisan 1932 tarihine müsadif pazartesi günü saat 14 ten 16 ya kadar İstanbul Birinci Ticaret Mahkemesinde açık arttırma suretile satılacaktır. Arttırmaya iştirak için yüzde yedi teminat akçesi alınır. Müterakim vergi, belediye ve vakıf icaresi müşteriye aittir. Fazla malûmat almak isteyenlerin mahkemede iflâs masası idare memurluğuna ve arttırmaya iştirak etmek arzusunda bulunanların dahi yevm ve saati mezkûrda mahkemede hazır bulunmaları ilân olunur.

Doktor

Hafız Cemal

Dahiliye hastalıkları mütehassısı

Cumadan maada hergün öğleden sonra saat (2,30 dan 5e) kadar İstanbulda Divanyolunda 118 numaralı hususî dairesinde dahilî hastalıkları muayene ve tedavi eder. Telefon İstanbul 22398.

MİLLİYET MATBAASI